

**ULKOASIAINMINISTERIÖN
TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA
SEKÄ
KEHYSEHDOTUS
2010 - 2013**

SISÄLTÖ

1. Toimintaympäristö vuosina 2010-2013	3
1.1. Vuoden 2008 tavoitteiden toteutuminen	3
1.2. Toimintaympäristön kuvaus	3
1.3. Toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset	4
2. Vaikuttavuus	5
2.1. Keskeiset tavoitteet ja toimintalinjat strategian vaikuttavuustavoitteiden mukaisesti	5
2.1.1. Vaikutusvaltainen Suomi kansainvälisessä yhteisössä	5
2.1.2. Turvallisuutta luova kansainvälinen yhteisö	7
2.1.3. Oikeudenmukainen maailma	9
2.1.4. Menestyvä Suomi	12
2.1.5. Avoin ja palveleva ulkoministeriö	14
3. Toiminnallinen tuloksellisuus	16
3.1. Tavoitteiden saavuttamisen edellyttämät kehittämistoimet	16
3.1.1. Toimintatavat ja rakenteet	16
3.1.2. Ulkoasiainhallinnon tuottavuusohjelma	16
4. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	18
5. Suunnittelukauden resurssit	20
5.1. Ulkoministeriön määrärahat suunnittelukaudella	20
5.1.1. Ulkoasiainhallinnon toimintamenomäärärahat (24.01.01)	21
5.1.2. Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (24.10.20)	22
5.1.3. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (24.10.21)	23
5.1.4. Varsinainen kehitysyhteistyö (24.30.66)	25
5.1.5. Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy:n) osakepääoman korottaminen (24.30.88)	26
5.1.6. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (24.90.66)	27

- LIITTEET:
1. Ulkoasiainhallinnon suunnittelukauden 2010 - 2013 määrärahatarve
  2. Ulkoasiainhallinnon tuottavuusohjelman seuranta
  3. Ulkoasiainhallinnon tietojärjestelmä- ja perustietotekniikka- ja tietotekniset infrastruktuurihankkeet
  4. Ulkoasiainhallinnon investointihankkeet
  5. Ehdotus kehyspääätöstekstiksi

1. Toimintaympäristö vuosina 2010-2013

1.1. Vuoden 2008 tavoitteiden toteutuminen

Suomi toimi Euroopan unionin jäsenenä tehokkaasti ja tavoitteellisesti EU:n ulkosuhteiden johdonmukaisuuden vahvistamiseksi niin unionissa kun valtionhallinnon koordinaatiossa. Suomi vaikutti keskeisesti ulko- ja turvallisuuspolitiikassa sekä turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa ja osallistui merkittävällä panoksella unionin kriisinhallintatoimintaan.

Suomi toimi vuoden 2008 Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön Etyjiin puheenjohtajana. Puheenjohtajakaudelle asetetut tavoitteet saavutettiin ja järjestön toimintaa poliittisen dialogin, asevalvonnan, demokratian ja ihmisoikeuksien edistäjänä kehitettiin. Erityisesti Etyjin kykyä toimia alueellisissa kriiseissä vahvistettiin. Vuonna 2008 käynnistettiin Suomen kampanja Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston vaihtuvaksi jäseneksi kaksivuotiskaudelle 2013-2014.

Vuoden 2008 aikana laadittiin useita ulkoasianhallinnon toimintaa ohjaavia strategioita ja toimintasuunnitelmia, joilla vahvistetaan ulkoasiainhallinnon toiminnan tavoitteellisuutta ja tehokkuutta.

Kehityspolitiikassa on ryhdytty toiminnallistamaan lokakuussa 2007 hyväksyttyä kehityspoliittista ohjelmaa. Ministeriö on johdonmukaisesti edistänyt ympäristö- ja ilmastokysymyksiä sekä taloudellisesti, yhteiskunnallisesti ja luonnontaloudellisesti kestäväää kehitystä. Pitkäaikaisten yhteistyömaiden tukea on tarkennettu ja suunnattu kehityspoliittisen ohjelman painopisteiden mukaisesti. Alueellisen yhteistyön ohjelmointi on käynnissä. Ministeriö on laatinut monenkeskisen yhteistyön linjauksen ja kehittänyt uuden instrumentin, joka tukee koko valtionhallinnon osallistumista kehityspoliittisen ohjelman toteuttamiseen.

EU-komission markkinoillepääsystrategian toimeenpanemisessa on edistytty hyvin ja työ kaupanesteiden poistamisessa sekä komission, jäsenmaiden ja yksityissektorin välisen yhteistyön kehittämisessä on vastannut Suomen asettamia tavoitteita. Tuontipoliittisia tavoitteita koskeva kansallinen linjaus julkistettiin ja se vahvistaa Suomen Aid-for Trade -toimintasuunnitelman ohella kehitysmaiden kaupankäyntikykyä ja turvaa tuontipanosten saantia kotimaassa. OECD:n sisältötyön laadun ja vaikuttavuuden turvaava järjestörahoitustuudistus toteutettiin Suomen tavoitteiden mukaisesti.

1.2. Toimintaympäristön kuvaus

Globaalissa toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset korostavat monenkeskisen yhteistyön merkitystä. Monenkeskisen järjestelmän toimintakyvyn vahvistaminen sekä tehokkuuden lisääminen ovat ministeriön toiminnan prioriteetteja.

EU on Suomen keskeisin kanava ulkopoliittisessa vaikuttamisessa. Viime vuosina merkittävästi kehittynyt yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka ja siihen kuuluva yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka ovat jatkossakin huomattavia kehittämisen kohteita. Unionin laajentumispolitiikka on suunnittelukaudella tärkeässä osassa.

Euroopan ja Yhdysvaltojen keskeiset päämäärät lähtevät samasta arvomaailmasta ja taloudelliset intressit niiden välillä ovat merkittävät. Pohjois-Atlantin puolustusliitto (Nato) on keskeinen transatlanttisen yhteistyön ja globaalin turvallisuuden järjestö. Suomi seuraa Naton muutosprosessia ja osallistuu aktiivisesti rauhankumppanuusyhteistyöhön.

Ulkoministeriön toiminta-alueina painottuvat Euroopan unioni ja sen lähialueet, erityisesti Venäjä ja IVY-alue. Pohjoisten alueiden merkitys turvallisuus-, talous- ja energiapolitiittisesta näkökulmasta kasvaa. Itämeren alueen yhteistyön kehittäminen on myös keskeisesti esillä suunnittelukaudella. Muita tärkeitä toiminta-alueita ovat kehittyvät taloudet, kuten Brasilia, Kiina ja Intia, joiden poliittinen merkitys kasvaa globaalisti.

Pitkäaikaisen kehitysyhteistyön kumppanimaat säilyvät kehityspoliittikan keskeisinä toiminta-alueina. Ulkoministeriö jatkaa kehityspoliittisen ohjelman täytäntöönpanoa edistämällä mm. luonnontaloudellisesti ja taloudellisesti kestävää kehitystä, yksityisen sektorin toimintaa sekä kaupan ja kehityksen yhteyksiä. Myös vuosituhattavoitteiden saavuttaminen ja suomalaisen lisäarvon hyödyntäminen ovat tärkeitä teemoja.

Kilpailu vaikuttamisesta ja arvostuksesta rajattomissa tietoyhteiskunnissa kiristyy. Ulkoministeriö panostaa Suomen vaikutuskykyyn ei-valtiollisten toimijoiden parissa ennakoivalla ja järjestelmällisellä julkisuusdiplomatialla, jota tehdään hyvin koordinoituilla viestinnän, kulttuurin ja promootion välineillä. Suomen maabrändiä vahvistetaan hallitusohjelman mukaisesti.

Suomalaisten ulkomailla matkustamisen lisääntyminen asettaa kasvavia vaatimuksia ulkoministeriön konsulipalveluille ja edellyttää niiden jatkuvaa kehittämistä. Ihmisten liikkumisvapauden turvaaminen ja samanaikaisesti tähän liittyvien riskien hallitseminen mm. laitonta maahanmuuttoa, ihmiskauppaa ja terrorismia torjumalla on merkittävä haaste suunnitelmakaudella.

1.3. Toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset

Ulkoministeriö arvioi toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia jatkuvasti. Ulko- ja turvallisuuspoliittista toimintaympäristöä arvioidaan valtioneuvoston uudessa turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa selonteossa.

Maailmanlaajuinen finanssikriisi ja sen eteneminen reaali-talouteen ovat vuoden 2008 keskeinen toimintaympäristön muutos. Myös ilmastonmuutos ja sen maailmanlaajuiset haittavaikutukset sekä ruokakriisi vaikuttavat laaja-alaisesti kansakuntien hyvinvointiin ja turvallisuuteen. Suomen etujen mukaista on, että kansainvälistä järjestelmää koskeviin uudistuksiin pyritään löytämään EU:n yhteinen kanta ja että niitä käsitellään normaaleissa monenvälisen järjestelmän mekanismeissa.

Taluskriisi asettaa haasteita Suomen ulkoisen kilpailukykyyn säilyttämiselle ja edellyttää mm. ulkoministeriön osallistumista kansallisen innovatiostrategian toimeenpanoon. Maailmantalouden kasvun hiipuminen lisäänee kauppariitoja ja protektionistisempaa kauppapolitiittista reagointia. Kauppapolitiikan säännöstö muokkautuu neuvottelujen sijaan aiempää enemmän riitojenratkaisun sekä kahdenvälisen vapaakauppasopimusten kautta.

Venäjän tilanne heijastuu monin tavoin ulkopoliittiseen toimintaympäristöön. Venäjän vuonna 2008 pidetyt presidentinvaalit vahvistivat voimassa olevaa hallintajärjestelmää ja noudatetun ulko- ja talouspolitiikan linjaa. Georgian kriisin seuraamukset heijastunevat lähivuosina kuitenkin laajempaan alueelliseen toimintaympäristöön. Kehitystä leimaa epävarmuus ja ns. jäätyneet konfliktit lisäävät jännitystä koko Euraasian alueella.

Yhdysvaltojen syksyllä pidetyt presidentinvaalit ovat synnyttäneet odotuksia siitä, että Euroopan unioni on saamassa yhteistyöhakuisemman transatlanttisen kumppanin.

Tämä toiminta- ja taloussuunnitelma on samalla ministeriön kehusehdotus.

2. Vaikuttavuus

2.1. Keskeiset tavoitteet ja toimintalinjat strategian vaikuttavuustavoitteiden mukaisesti

Ulkoministeriö edistää Suomen ja suomalaisten turvallisuutta ja hyvinvointia sekä toimii turvallisen ja oikeudenmukaisen maailman hyväksi.

Ulkoministeriö noudattaa kaikessa toiminnassaan arvojaan, jotka kertovat mikä on tärkeää ja arvokasta ministeriölle ja sen henkilöstölle. Jokaisella henkilöstön jäsenellä on oikeus arvojen mukaiseen kohteluun ja velvollisuus toimia niiden mukaisesti. Ulkoministeriön arvot ovat:

Yhteistyö, Luovuus, Tuloksellisuus.

Toiminta- ja taloussuunnitelma pohjautuu pääministeri Vanhasen II hallituksen ohjelmassa ulkoministeriön hallinnonalalle asetettuihin tavoitteisiin. Hallitusohjelman, ulkoministeriön strategian ja muiden hallituksen politiikka-asiakirjojen sekä eduskunnan hyväksymien linjausten perusteella on hallinnonalalle määritelty vaikuttavuus- ja toiminnallisen tehokkuuden tavoitteet, jotka ohjaavat hallinnonalan toimintaa ja painopisteiden asettamista sekä resurssien kohdentamista lähivuosina.

2.1.1. Vaikutusvaltainen Suomi kansainvälisessä yhteisössä

Ulkoministeriö huolehtii siitä, että Suomi kykenee mahdollisimman tehokkaasti vaikuttamaan kansainvälisissä suhteissa tehtäviin ratkaisuihin, jotka heijastuvat Suomen ja suomalaisten turvallisuuteen ja hyvinvointiin.

Käytännön toiminnassa tämä tarkoittaa erityisesti sitä, että:

- *Suomen eduista huolehditaan kahdenvälisten suhteiden kautta*
- *Suomen etuja ajetaan tehokkaasti EU:ssa*
- *Suomen tavoitteita ajetaan tehokkaasti YK:ssa ja muissa monenkeskisissä järjestöissä ja instituutioissa*
- *toiminnan ja tavoitteiden johdonmukaisuus varmistetaan kansallisesti ja kansainvälisesti*
- *EU:n sisäistä toimintaa tehostetaan*

Ulkoministeriö toimii kahdenvälisen suhteiden hoitamisessa, Euroopan unionissa sekä kansainvälisissä järjestöissä ja yhteistyöprosesseissa Suomen kansainvälisen aseman ja kansallisen edun vahvistamiseksi ja turvaamiseksi. Suunnittelukauden keskeinen tavoite on kampanjoida tehokkaasti, jotta Suomi valitaan vuoden 2012 vaaleissa YK:n turvallisuusneuvoston vaihtuvaksi jäseneksi (2013-2014).

Suomen kansainvälisen aseman kulmakivenä on jäsenyys Euroopan unionissa. Ulkoministeriön tavoitteena on jatkossakin turvata unionin yhtenäisyys sekä tukea unionin integraatiota, ulkoista toimintakykyä ja laajentumiskehitystä. Ulkoministeriön tavoitteena on Suomen vaikutusvallan varmistaminen EU:n päätöksenteossa. Suomen kantojen huomiointi edellyttää suunnattua, oikea-aikaista vaikuttamista ja toimivia kahdenvälisiä suhteita ja tehokkaita vaikutuskanavia muihin jäsenvaltioihin. Suomen etuja turvataan myös

asiantuntevalla valtioasiamiestoiminnalla EY:n tuomioistuimissa ja komission rikkomusmenettelyissä.

Ulkoministeriö toimii tehokkaasti Pohjoismaisen ja Itämeren alueen yhteistyön vahvistamiseksi sekä alueellisen yhteistyön edistämiseksi mm. panostamalla turvallisuus- ja kehityspolitiikan johdonmukaisuuteen. Itämeren alueen aseman ja painoarvon vahvistamiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Ulko- ja turvallisuuspoliittinen yhteistyö Ruotsin ja Norjan kanssa on tiivistymässä. Itämeren rinnalla kiinnitetään huomiota pohjoisten ja arktisten alueiden taloudellisen ja turvallisuuspoliittisen merkityksen kasvamiseen.

Venäjä-politiikan tehostaminen sekä EU-Venäjä -yhteistyön puitteissa että kahdenvälisesti kuuluu ulkoministeriön keskeisiin tavoitteisiin koko suunnittelukauden aikana. Tavoitteena on myös Suomen Venäjä-politiikan koordinaation vahvistaminen ja Suomen vaikuttamisen tehostaminen Itä-Euroopassa (Ukraina, Moldova, Valko-Venäjä sekä Etelä-Kaukasian maat). EU:n ja alueen maiden suhteet ovat murroksessa ja kahdenväliset suhteet kehittymässä voimakkaasti.

Pohjoisen ulottuvuuden politiikalla edistetään kansalaisten jokapäiväisen elämän kannalta tärkeitä rajat ylittäviä kysymyksiä kuten ympäristön tilaa, terveydenhuoltoa sekä liikenne- ja kuljetusyhteyksien parantamista sekä lisätään taloudellista hyvinvointia. Lähialueyhteistyön hanketoimintaa suunnataan aiempaa enemmän taloudellisen yhteistyön edistämiseen. Samoja päämääriä toteutetaan myös eurooppalaisen naapuruuden ja kumppanuuden rahoitusvälineen (ENPI) CBC-ohjelmilla.

Transatlanttisia suhteita kehitetään niin kahdenvälisesti kuin aktiivisena EU:n jäsenvaltiona. Tavoitteena on laajentaa kahdenvälisiä vuoropuhelua ja löytää uusia yhteistyöalueita. Kansallisesti tärkeitä kysymyksiä pyritään nostamaan EU:n ja sen transatlanttisten kumppaneiden välisen vuoropuhelun asialistoille.

Suomelle on tärkeää edistää monenkeskistä yhteistyötä, jonka painopisteitä ovat YK:n uudistaminen, kansainvälisen oikeuden ja sen täytäntöönpanon mekanismien vahvistaminen sekä osallistuminen monenkeskisen sopimusjärjestelmän ja kansainvälisen yhteistyöarkkitehtuurin kokonaisvaltaiseen kehittämiseen. Monenkeskisessä yhteistyössä Suomi vaikuttaa sille tärkeissä asioissa EU:n ja äänestysryhmien kautta. Ulkoministeriö vaikuttaa monenkeskisessä yhteistyössä esim. rahoituksen, johtokuntatyöskentelyn, asiantuntijoiden, politiikkajohdonmukaisuuden sekä erilaisten kumppanuuksien kautta. Suomen vaikuttavuutta parannetaan ulkoministeriön johdolla valmistellun koko valtionhallinnon käsittävän monenkeskisen yhteistyön linjauksen (2008) mukaisesti.

Hallitusohjelman mukaisesti YK on Suomelle keskeisin monenkeskisen yhteistyön väline. Ulkoministeriö jatkaa työtä YK:n arvovallan ja toimintakyvyn vahvistamiseksi sekä YK-järjestelmän tehokkuuden lisäämiseksi tavoitteenaan tukea YK:n kokonaisvaltaista uudistusprosessia. YK-politiikan painopisteiksi on ulkoasiainhallinnon YK-strategiassa määritelty YK:n uudistamisen lisäksi konfliktien ehkäisy ja kriisinhallinta, kestävä kehitys ja globaalit kehityskysymykset sekä ihmisoikeudet ja kansainvälinen oikeus.

Kehityspolitiikassa ulkoministeriö osallistuu kansainvälisen kehitysarkkitehtuurin kehittämiseen, toimii EU:n ulkoisen toiminnan ml. ulkosuhdepolitiikan johdonmukaisuuden vahvistamiseksi sekä pitää esillä Suomen EU-kantoja Suomelle keskeisissä kysymyksissä. Ulkoministeriön toiminnan tarkoituksena on suomalaisen lisäarvon edistäminen kaikessa kehityspoliittisessa toiminnassa.

Kansalaispalvelujen ml. Suomen kansalaisille tarjottavien konsulipalvelujen ja maahantulupa-asioiden merkitys ulkoministeriön toiminnassa säilyy keskeisenä. EU:n konsuli- ja kriisiyhteistyötä kehitetään suunnittelukauden aikana unionin ulkoisen toimintakyvyn vahvistamiseksi.

Kansainvälisten ja alueellisten järjestöjen puheenjohtajuuksia hyödynnetään hallituksen tavoitteiden edistämiseksi ja Suomen kansainvälisen kuvan ja aseman vahvistamiseksi. Suomen Pohjoismaisen ministerineuvoston puheenjohtajuus vuonna 2011 antaa tähän hyvän mahdollisuuden.

Vaikuttavuuden arviointi: Vaikuttavuutta arvioidaan sen perusteella, kuinka hyvin ulko-ministeriön toimenpiteet ovat vahvistaneet Suomen vaikuttamismahdollisuuksia kansainvälisessä yhteistyössä. Erityisesti arvioidaan Suomen kahdenvälisten suhteiden kehittymistä, Suomen kantojen näkyvyyttä Euroopan unionin päätöksissä, monenkeskisen yhteistyön strategioiden toimeenpanoa ja YK:n turvallisuusneuvostokampanjan etenemistä. Arvioinnissa hyödynnetään lisäksi kansainvälisten järjestöjen puheenjohtajuuksien jälkeen laadittavia loppu- ja evaluaatioraportteja.

Tulostavoitteet 2010 - 2013	Tavoitetaso ja mittarit
EU:n sisäisen toiminnan kehittäminen ja aktiivinen vaikuttaminen EU:n jäsenenä.	Lissabonin sopimuksessa sovittujen uudistusten edistyminen. Suomen näkemykset vaikuttavat EU:n politiikkalinjauksissa ja lainsäädännössä sekä EY:n tuomioistuinten oikeuskäytännössä.
Tehokas toiminta koko valtionhallinnon kattavasti ministeriön johdolla ja koordinoimana YK:n turvallisuusneuvoston vaihtuvan jäsenyyden saamiseksi kaudelle 2013 - 2014.	Suomen valinta YK:n turvallisuusneuvoston vaihtuvaksi jäseneksi syksyllä 2012.
Suomen johdonmukainen toiminta monenkeskisessä yhteistyössä ja toimivien kahdenvälisten suhteiden varmistaminen muihin valtioihin.	Koordinoitu vaikuttaminen YK-politiikassa ja muussa monenkeskisessä yhteistyössä. Toteutunut tiivis yhteydenpito muihin valtioihin.
Venäjä-politiikan tehostaminen sekä EU-Venäjä -yhteistyön puitteissa että kahdenvälisesti. Kahdenvälisten kysymysten ratkaiseminen ja PU-yhteistyön kehittyminen Suomen intressien mukaisesti.	Vahvistunut yhteistyö Venäjän kanssa. Suomen sisäisen valmistelun kehittyminen ml. tehostunut Venäjä-koordinaatio.
Tiiviit ja monitahoiset transatlanttiset suhteet ml. Naton puitteissa.	Yhteistyöhankkeiden eteneminen mm. kaupan ja talouden, ympäristön ja energian sekä kriisinhallinnan alalla. Kumppanuusyhteistyö Naton kanssa on tiivistynyt.

2.1.2. Turvallisuutta luova kansainvälinen yhteisö

Ulkoministeriö toimii sen hyväksi, että kansainvälinen yhteisö kykenee ehkäisemään konflikteja ja hallitsemaan kriisejä. Ulkoministeriö vahvistaa kansainvälisten instituutioiden toimintakykyä ja niiden yhteistoimintaa alueellisesti ja maailmanlaajuisesti. Se ehkäisee ja torjuu uusia turvallisuusuhkia yhteistyötä edistämällä.

Käytännön toiminnassa tämä tarkoittaa erityisesti sitä, että:

- EU:n ulkoista toimintakykyä vahvistetaan
- laajaa turvallisuutta edistetään
- konfliktinestoa ja kriisinhallintaa edistetään
- yhteistyötä edistetään eri toimijoiden välillä

Ulkoministeriö pyrkii vahvistamaan Euroopan unionin ulkoista toimintakykyä kehittämällä unionin ulkosuhdepolitiikan johdonmukaisuutta ja tehokkuutta. Ministeriö vaikuttaa aktiivisesti YUTP:n kannanmuodostukseen, päätöksentekoa edeltäviin valmisteluprosesseihin sekä aikaansaatuisten päätösten toimeenpanoon. Turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa osallistutaan EU:n yhteiseen turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan ja kriisinhallintayhteistyöhön sekä kehitetään rauhankumppanuutta Naton kanssa. Erityistä huomiota kiinnitetään siviili-sotilaskoordinaation parantamiseen EU:n kriisinhallinnassa sekä EU:n ja Naton välisen yhteistyön parantamiseen.

Laajan turvallisuuden edistäminen ja Suomen etujen turvaaminen edellyttää aktiivista toimintaa kansainvälisessä yhteisössä ja kaikilla eri tasoilla. Tavoitteena on, että Suomen näkemykset huomioidaan EU:n, YK:n ja muiden kansainvälisten järjestöjen päätöksenteossa sekä kahdenvälisissä sopimus- ja muissa järjestelyissä. Luonnonvarojen ehtyminen ja ympäristön vaurioituminen aiheuttavat osaltaan myös konflikteja ja vaikeuttavat niiden ratkaisemista. Energia- ja ilmastoturvallisuuden edistämiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Lisääntyvien luonnontuhojen ja erilaisten kriisien johdosta humanitaarisen avun tarve kasvaa jatkuvasti.

Suomen osallistumista kansainväliseen kriisinhallintaan kehitetään edelleen. Siviilikriisinhallinnan voimavaroja ja toimintakykyä vahvistetaan sotilaallisen kapasiteetin rinnalla. Ulkoministeriö painottaa kokonaisvaltaista, kehityksen ja turvallisuuden yhteyden, siviilikriisinhallinnan voimavarojen ja siviili-sotilaskoordinaation huomioonottamista EU:n puitteissa sekä Naton rauhankumppanimaana ja osallistuttaessa YK:n rauhanturvaoperaatioihin. Suunnittelukauden aikana tulee huomioida kriisinhallinnan lisääntyvät resurssintarpeet.

Hallitusohjelmassa painotetaan kriisien ennaltaehkäisyä ja rauhanprosessien tukemista. Ministeriön tavoitteena on konfliktien ehkäisyn, ratkaisemisen, vakauttamisen sekä jälleerakennuksen kokonaisvaltainen tukeminen sekä turvallisuuden ja kehityksen jatkumon edistäminen kansallisesti ja kansainvälisesti. Aktiivinen osallistuminen kokonaisvaltaiseen kriisinhallintaan vahvistaa Suomen YK:n turvallisuusneuvostokampanjaa sekä luo edellytykset turvallisuusneuvostossa toimimiselle.

Ulkoministeriö osallistuu kansainväliseen terrorisminvastaiseen yhteistyöhön. Terrorisminvastaista sopimusverkostoa, pakoteregimejä ja teknisen avun ohjelmia kehitetään ihmisoikeudet huomioonottavalla tavalla ja Suomen kansainvälisten velvoitteiden toimeenpanosta huolehditaan.

Asevalvontapolitiikassa keskeinen tavoite on monenvälisen sopimusjärjestelmän ja sopimusten täytäntöönpanon vahvistaminen. Aseriisunnan tuloksellisuuden kannalta tärkeitä ovat myös sen ulkopuolelle syntyneet ja sitä täydentävät aloitteet. Kansainvälistä asekauppasopimusta koskevat neuvottelut pyritään saamaan käyntiin suunnittelukauden aikana.

Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) osalta tavoitteena on suunnittelukauden aikana vahvistaa järjestön toimintakykyä ja toimintoja sekä parantaa EU:n ja Etyjin yhteistyötä ja toimintojen koherenssia.

Vaikuttavuuden arviointi: Arvioinnissa keskitytään Euroopan unionin ulkoisen toimintakyvyn kehitykseen sekä Suomen toimintaan Naton rauhankumppanuuden puitteissa. Vaikuttavuutta arvioidaan sen perusteella, kuinka hyvin Suomen tavoitteet ovat toteutuneet unionin poliittisissa linjauksissa sekä Nato- ja muussa kansainvälisessä yhteistyössä. YUTP:n ja ETPP:n kehittymistä arvioidaan lisäksi mm. voimavaratyön edistymisen sekä kriisinhallintaosallistumisen kautta. Myös Suomen kansallisen osallistumisvalmiuden sekä todellisen osallistumistason kehitys muodostavat pohjan arvioinnille, kuten Suomen ja suomalaisten asiantuntijoiden sijoittuminen erilaisiin kansainvälisiin tehtäviin ja elimiin.

Tulostavoitteet 2010 - 2013	Tavoitetaso ja mittarit
Suomen korkean profiilin säilyttäminen ja toimintamuotojen kehittäminen kv. kriisinhallinnassa.	Osallistuminen operaatioihin säilyvä hintaan nykytasolla.
EU:n ulkoisen toiminnan vahvistaminen ml. yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka sekä turvallisuus- ja puolustuspolitiikan vahvistaminen. EU:n ja Naton puitteissa tapahtuvan yhteistyön tehostaminen.	EU:n ulkoinen toimintakyky ja kriisinhallintatehtävien tuloksellisuus. EU:n taisteluosastoista saatuja kokemuksia hyödynnetään kehitettäessä valmiuksia osallistua Naton nopeaan toimintaan. EU:n ja Naton yhteistyö on parantunut.
Suomen osallistuminen YK:n rauhanturva-tehtäviin ja tuki YK:n rauhanturvatoiminnalle. Valmistaudutaan työhön YK:n turvallisuusneuvoston vaihtuvana jäsenenä kaudella 2013 - 2014.	Suomi on panostanut YK:n rauhanturvatoimintaan ja rauhanrakennustoiminnan operationaaliseen kehittämiseen, ml. YK:n rauhanrakennuskomission tukeminen.
Konfliktineston ja kriisinhallintatoiminnan kehittäminen kokonaisuutena, jotta sotilaallisen ja siviilitoiminnan välistä synergiaa ja yhteistoimintaa hyödynnetään paremmin.	Arvio synergian ja yhteistoiminnan lisääntymisestä konkreettisesti operaatiotoiminnassa. Naisten aseman huomiointi kriisinhallinnassa.
Laaja-alaista turvallisuutta lisätään edistämällä mm. turvallisuuden jatkumoa sekä kansallisesti että kansainvälisesti.	Turvallisuuden ja kehityksen yhteyden huomioonottaminen on kehittynyt sille asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Suomen toimet laajaan turvallisuuskäsitteeseen pohjautuvan yhteistyön edistämässä monenkeskisessä toiminnassa, EU:ssa sekä maa- ja aluetasolla.

2.1.3. Oikeudenmukainen maailma

Ulkoministeriö tukee demokratian, hyvän hallinnon, ihmisoikeuksien, tasa-arvon, oikeusvaltioperiaatteen, toimivan markkinatalouden ja kestäväen kehityksen toteutumista. Lisääntyvän keskinäisen riippuvuuden maailmassa ulkoministeriö edistää inhimillistä turvallisuutta ja vähentää köyhyyttä.

Käytännön toiminnassa tämä tarkoittaa erityisesti sitä, että:

- *kansainvälistä oikeutta ja globaalihallintaa vahvistetaan*
- *kehitysyhteistyön laatua parannetaan ja kestävää kehitystä suosivia kumppanuuksia vahvistetaan*
- *oikeusvaltiota, demokratiaa ja ihmisoikeuksia edistetään*

Oikeusperustainen kehitys ja eri toimijoiden vastuut kehityksen saavuttamiseksi tulee saattaa kaiken toiminnan lähtökohdaksi. Sekä kahden- että monenvälisessä yhteistyössä ulkoministeriö vahvistaa demokratia- ja oikeusvaltiokehitystä sekä kansalaisyhteiskuntaa, jotka luovat pohjan yhteiskunnallisesti kestäväälle kehitykselle. Suomi korostaa kaikessa toiminnassaan hyvän hallinnon ja korruptionvastaisen toiminnan keskeisyyttä kestäväen kehityksen aikaansaamisessa.

Ulkoministeriö kehittää ihmisoikeuspolitiikkaa ja ihmisoikeuksia entistä johdonmukaisemmaksi kokonaisuudeksi sekä tarkentaa ihmisoikeuksiin liittyviä tavoitteita eri sektoreilla. Ulkoministeriö ryhtyy toimeenpanemaan uuden ihmisoikeuspoliittisen selonteon (2009) linjauksia. Kansainvälisten järjestöjen toiminnoissa ulkoministeriö jatkaa ihmisoikeuksien valtavirtaistamista ja tehostaa järjestöjen välistä koherenssia ja synergia vaikutuksia.

Ulkoministeriö edistää globalisaation laaja-alaista käsittelyä ja globaalihallinnan vahvistamista kansainvälisissä järjestöissä ja prosesseissa sekä tukee yrityssektorin ja kansalaisyhteiskunnan osallistumista tätä koskevaan keskusteluun. Ministeriö edistää kansainvälisten järjestöjen ja kehitysrahoituslaitosten toiminnan ja keskinäisen yhteistyön tehostamista.

Ulkoministeriö tähtää hallituksen kehityspoliittisen ohjelman mukaisesti köyhyyden vähentämiseen ja taloudelliseen kehitykseen painottaen luonnontaloudellisesti kestävästä kehityksestä. Suomen lähtökohtana on, että kaikessa kehitykseen ja ympäristöön vaikuttavassa toiminnassa noudatetaan johdonmukaisesti kestävästä kehityksestä periaatteita. Tavoitteena on YK:n vuosittuuhattavoitteiden mukaisesti köyhyyden vähentäminen, luonnontaloudellisesti kestävästä kehityksestä ja maailmanlaajuisen kumppanuuden edistäminen. Kehitysyhteistyössä painottuvat erityisesti ilmasto- ja energiakysymykset, kriisien ennaltaehkäisy ja rauhanprosessien tukeminen sekä ruokakriisin ehkäisy mm. maatalouden kehittämistä tukemalla.

Ulkoministeriö edistää kehityspoliitikassa johdonmukaista toimintaa, yhteistyötä ja työnjakoa eri toimijoiden kesken kaikilla sektoreilla, erityisesti ympäristö- ja kauppakysymyksissä. Ilmasto-, ympäristö- ja energia-asiat otetaan huomioon kattavasti Suomen suhteissa muihin EU- ja kolmansiiin maihin. Monenkeskisessä yhteistyössä ulkoministeriö kiinnittää huomiota sekä teollisuus- että kehitysmaiden ilmastonmuutoksen torjuntaan sekä kehitysmaiden kykyyn sopeutua ilmastonmuutoksen seurauksiin. Kehitysyhteistyössä ulkoministeriö edistää energiatehokkuutta ja omavaraisuuden kohdentamista mm. uusiutuvaan ja päästöttömään energiaan perustuvien teknologioiden avulla ja tukee metsien kestävästä käyttöä kehitysmaissa.

Ministeriö edistää kehitysmaiden integroimista osaksi sääntöpohjaista monenkeskistä kauppajärjestelmää, joka ottaa huomioon kehitysmaiden, erityisesti vähiten kehittyneiden maiden, erityistarpeet ja kestävyden periaatteen. Kaupan ja kehityksen yhteyksien edistäminen, erityisesti kauppaa tukeva apu ja taloudellisen yhteistyön edistäminen on läpileikkaava teema maatasolla. Ulkoministeriö pyrkii toimimaan kaikin tavoin yksityissektorin toimintaedellytyksiä tukevalla tavalla, ml. yksityisen rahoituksen ja investointien edistäminen, kehitysmaiden elinkeinoelämän ja maatalouden kehittäminen sekä yrittäjyyttä, tuotannollisia valmiuksia ja kaupankäyntikykyä tukeva kehitysyhteistyö. Ministeriö jatkaa kauppaa ja kehitys -työn edistämistä ja toiminnallistamista hallituskauden yksityiskohtaiset tavoitteet ja toimenpiteet kokoavan linjauksen "Kauppaa tukeva kehitysyhteistyö - Suomen toimintasuunnitelma 2008-2011" sekä tuontipoliittikalinjauksen pohjalta. Kaupallistaloudellisia kehityspoliittisia instrumentteja, ml. liikekumppanuusohjelma ja korkotukiluotot, hyödynnetään aktiivisesti.

Yhteiskunnallisten olojen vakaus on edellytys kaikelle kehitykselle. Ulkoministeriö pyrkii laajan turvallisuuden näkökulmasta lähtien toiminnallaan edistämään kriisien ratkaisemista ja paluuta rauhallisiin ja turvallisiin oloihin sekä yleismaailmallisten ihmisoikeuksien toteutumista ja kaikkein vakaviin kansainvälisiin rikoksiin syyllistyneiden rankaisemattomuuden torjumista. Tällaista toimintaa ovat mm. osallistuminen YK-vetoiseen rauhan- turvaamiseen ja rauhanrakentamiskomission ja - rahaston samoin kuin Kansainvälisen rikostuomioistuimen tukeminen. Ulkoministeriö tukee laajan turvallisuuden, humanitaarisen avun ja muun kehitysyhteistyön välisen jatkumon vahvistamista.

Ulkoministeriö edistää kehityspoliittisen ohjelman tavoitteita YK:ssa, kansainvälisissä kehitysrahoituslaitoksissa että EU:ssa ja pyrkii vaikuttamaan kansainväliseen keskusteluun ja agendanmuodostukseen. Ulkoministeriö tukee YK:n normatiivisen roolin vahvistumista kehityskysymyksissä niin yleiskokouksessa kuin myös talous- ja sosiaalineuvoston sisällä käytävässä keskustelussa.

Kehitysyhteistyön toiminnan tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta ulkoministeriö parantaa Pariisin julistuksen ja Accran tuoreen toimintaohjelman mukaisesti. Dohan kehitysrahoituskonferenssissa marras-joulukuun 2008 taitteessa korostettiin kehitysrahoituksen kokonaisvaltaisuuden merkitystä, sekä teollisuusmaiden sitoumuksia että kehitysmaiden omaa vastuuta ja velvollisuuksia luoda taloudelliselle, yhteiskunnalliselle ja luonnontaloudelliselle kehitykselle suotuisaa toimintaympäristöä. Julkisen kehitysavun osalta Dohassa vahvistettiin olemassa olevat sitoumukset (ml. EU) kasvattaa apua. Kokouksessa sovittiin myös YK:n puitteissa järjestettävästä korkean tason konferenssista, jossa tarkastellaan talous- ja finanssikriisin vaikutuksia kehitykseen.

Vaikuttavuuden arviointi: Vaikuttavuutta arvioidaan sen mukaan, miten kehityspoliittisen ohjelman tavoitteet heijastuvat suunnittelussa, ministeriön oman arvioinnin, kansainvälisten arvioiden sekä kehityspoliittisen toimikunnan ja eduskunnassa käytävän keskustelun pohjalta. Vaikuttavuutta arvioidaan myös kansainvälisistä organisaatioista laadittujen riippumattomien evaluaatioiden ja muiden arvioiden pohjalta.

Tulostavoitteet 2010 - 2013	Tavoitetaso ja mittarit
YK:n vuosituhattavoitteiden edistäminen kestäväällä tavalla Suomen kehityspoliitikan keskeisenä tavoitteena.	Vuosituhattavoitteiden edistyminen kansainvälisessä seurannassa pääkumppanimaissa.
Kehityspoliittisen ohjelman tehokas toimeenpano.	Ohjelman painopisteiden heijastuminen suunnitteluprosesseissa sekä kahden- että monenvälisessä toiminnassa.
Ympäristö- ja ilmastokysymysten sekä taloudellisesti, yhteiskunnallisosiaalisesti ja luonnontaloudellisesti kestävä kehityksen ja kehitysmaiden monenkeskiseen järjestelmään integroitumisen johdonmukainen edistäminen.	Tavoitteiden edistäminen kahden- ja monenvälisessä diplomatiassa taloudellisen yhteistyön sisältö ja painotukset huomioiden, erityis- ja erilliskohtelu ei jää pysyväksi
Kansainvälisen oikeuden, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen vahvistaminen kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.	Suomen toimiminen aloitteellisesti ja johdonmukaisesti sekä kahden- ja monenvälisessä että monenvälisessä toiminnassaan.
EU:n ja YK:n globaalin arvovallan ja toimintakyvyn vahvistaminen kansainvälisessä kehityspoliittisessa vuoropuhelussa.	Vaikuttaminen EU:n ja YK:n globaalin roolin lisääntymiseen sekä Suomen omalla toiminnalla niiden arvovallan ja toimintakyvyn vahvistaminen.
YK-järjestelmän reformien ja avunantajien keskinäisen työnjaon ja yhteistyömaiden omistajuuden edistäminen Pariisin julistuksen ja Accran toimintaohjelman mukaisesti.	YK-reformien toimeenpanon tukeminen sekä avunantajien yhteistyön edistäminen käytännössä omilla politiikkavaliinnoilla ja käytännön yhteistyössä.

2.1.4. Menestyvä Suomi

Ulkoministeriö vahvistaa avointa ja sääntöperusteista maailmantaloutta Suomen kansainvälisen kilpailukyvyn edistämiseksi. Ulkoministeriö parantaa suomalaisten yritysten markkinoillepääsyn ja toiminnan edellytyksiä sekä edistää Suomeen suuntautuvia investointeja.

Ulkoministeriö vauhdittaa suomalaisen kulttuurin, luovuuden ja osaamisen tunnetuksi tulemistä ja menestymistä ulkomailla. Edustustot avaavat ovia, madaltavat kansainvälisiä kynnyksiä ja luovat verkostoja.

Käytännön toiminnassa tämä tarkoittaa erityisesti sitä, että:

- *vientiä ja kansainvälistymistä edistetään sekä innovaatio-organisaatioiden ja kulttuuriryhteisöjen verkottumista tuetaan*
- *Suomen ulkoista taloudellista toimintaympäristöä parannetaan*
- *kansainvälistä kauppajärjestelmää vahvistetaan ja kansainvälistä taloudellista yhteistyötä edistetään*
- *Suomen vahvuuksia hyödynnetään ja tunnettuutta lisätään*

Ulkoministeriön tavoitteena on Suomen talouden ja viennin kannalta mahdollisimman suotuisten toimintaedellytysten turvaaminen vahvistamalla avointa ja sääntöperustaista maailmantaloutta. Tavoitteena on vaikuttaa EU:n yhteisen kauppapolitiikan piiriin kuuluvien ja kansainvälisissä järjestöissä tehtävien päätösten muotoutumiseen Suomen intressien mukaisesti, edistää Maailman kauppajärjestön (WTO) kehittymistä universaaliksi järjestöksi sekä ylläpitää sitä maailmankaupan keskeisenä sääntöjärjestelmänä. Ministeriö myötävaikuttaa siihen, että EU neuvottelee Suomen kannalta tarkoituksenmukaisia kahdenvälisiä ja alueellisia kauppajärjestelyjä ja että nämä neuvottelut etenevät tasapainoisesti. Tavoitteena Venäjän WTO-jäsenyysprosessissa on jäsenyyssehtojen täytäntönpäannon valvominen Suomelle olennaisten kysymysten osalta.

Ulkoministeriö vaikuttaa uusien vientimarkkinoiden avautumiseen viennin ja kansainvälistymisen edistämisen (VKE) kansallisen strategian mukaisesti valituilla painopistealoilla ja -markkinoilla sekä kartoittaa ja poistaa myös tuontikaupan esteitä. Kauppapoliittiset toimenpiteet kytketään aiempaa kiinteämmin osaksi kilpailukyvyn kehittämistä (kilpailukyvyn "ulkoinen ulottuvuus"), ml. Lissabonin strategia. Ulkoiseen toimintaympäristöön vaikutetaan rajasuojatoimenpiteiden ohella rajantakaisia kaupanesteitä poistamalla, mm. toiminta- ja sääntely-ympäristöön vaikuttamalla ja ennakoimalla toimintaympäristön muutoksia yhteistyössä muiden kansallisten toimijoiden kanssa. Ministeriö toimii kansainvälisissä vientivalvontajärjestelyissä suomalaisyritysten kilpailuolosuhteet turvaten. Ulkoministeriö ja edustustot toimivat viennin edistämiseksi myös niissä maissa ja alueilla, joissa Finpron palveluja ei ole käytettävissä, sekä neuvovat ja tukevat yritysten asettautumista näihin maihin. Tavoitteena on myös kulttuuriviennin nostaminen muiden vientialojen rinnalle vahvistamaan Suomen kuvaa huippuosaamisen ja -kulttuurin maana.

Ulkoministeriö vaikuttaa siihen, että EU:n kauppapoliittisia instrumentteja (polkumyynti- ja tasoitustullit, suojatoimet) käytetään harkiten ja Suomen edut huomioon ottaen. Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestöä (OECD) hyödynnetään tehokkaasti suomalaisen yhteiskunta- ja kauppapolitiikan tukena. Ulkoministeriö neuvottelee investointisuojausopimuksia Suomen elinkeinoelämän tarpeiden näkökulmasta keskeisimpien maiden kanssa ja markkinoi Suomea ulkomaisten suorien sijoitusten kohdemaana yhteistyössä relevanttien kotimaisten toimijoiden kanssa.

Energian ulkosuhteita, ilmastonmuutosta sekä kestävästä kehityksestä koskien tavoitteena on antaa tukea taloudellisia ulkosuhteita koskeissa kysymyksissä, joilla edistetään mm.

energian riittävyttä, laajempaa energiaturvallisuutta sekä vastataan ilmastonmuutoksen haasteisiin. Kansainvälisen kaupan pelisääntöjen kehittämisessä korostetaan ympäristöarvoja ja kestäväää kehitystä.

Kehittyvät kansantaloudet ja kehitysmaat tarjoavat uusia markkina-alueita suomalaiselle elinkeinoelämälle ja myös mahdollisuuksia tuoda Suomen tarvitsemia tuotteita, tuotantopanoksia ja palveluita.

Suomen julkisuusdiplomatian painopistemaita ovat Brasilia, Egypti, Intia, Kiina, Ranska, Saksa, Turkki, Venäjä, Ukraina ja Yhdysvallat. Koko edustustokentän julkisuusdiplomatiaa kehitetään suunnitelmallisemmaksi, tavoitteellisemmaksi ja paremmin kohdistetuksi. Yhteistyö kulttuuri- ja tiedeinstituuttien kanssa tiivistyy entisestään. Suomen maakuvan vahvistaminen jatkuu suunnitelmallisesti ja korkean tason työryhmä määrittää vuoden 2010 loppuun mennessä ne arvot, joille Suomea koskevan maakuvan toivotaan jatkossa rakentuvan.

Vaikuttavuuden arviointi: Vaikuttavuutta arvioidaan sen mukaan, kuinka ulkoministeriön toimenpiteet ovat edesauttaneet suomalaisten yritysten markkinoillepääsyä ja kansainvälistymistä, suomalaisen osaamisen käyttöä ja vahvistaneet yritysten toimintamahdollisuuksia ulkomailla, edesauttaneet kehitysmaiden integroitumista osaksi kansainvälistä kauppajärjestelmää sekä lisänneet Suomen tunnettuutta ja myönteistä imagoa maailmalla.

Tulostavoitteet 2010 - 2013	Tavoitetaso ja mittarit
Monenkeskisen kauppajärjestelmän vahvistuminen ja Maailman kauppajärjestön neuvottelukierroksen päättäminen Suomen intressien mukaisesti.	WTO:n säännönmukaisen toiminnan ja riitojenratkaisujärjestelmän vahvistuminen ja kauppaneuvottelukierroksen päättäminen suunnitellusti, sekä tärkeimpien WTO:n ulkopuolella olevien maiden liittymisen järjestöön. Suomen kantojen toteutuminen EU:n kannassa ja sitä kautta vaikuttaminen WTO:n vahvistumiseen ja WTO-neuvottelujen lopputulokseen.
Venäjän WTO-jäsenyyden toteutuminen Suomen intressit huomioon ottaen.	Liittymispöytäkirjan sitoumuskirjaukset.
EU:n kilpailukyvyyn kehittäminen yhteisen kauppapolitiikan keinoin.	Kilpailukyvynekökulman parempi huomiointi EU:n päätöksenteossa (päättösenteon sisällössä, kauppapoliittisten instrumenttien käytössä ja uudistamisessa). Markkinoillepääsyedellytysten (vientijä tuonti) ja kauppapoliittisten instrumenttien kehittäminen kilpailukykyä edistäväksi.
Suomen kannalta tarkoituksenmukaiset EU:n kahdenväliset ja alueelliset kauppasopimukset.	Neuvottelukumppaneiden valinta; vapaa-kauppasopimusten sisältö WTO+. Monenkeskistä järjestelmää sisällöllisesti tukevien alueellisten kauppajärjestelyjen saavuttaminen.
Tuloksekas viennin ja kansainvälistymisen edistämistyö ministeriön VKE-strategian mukaisesti	Selvitetyt kaupanestepaukukset; VKE-työn vaikutus ulkoiseen toimintaympäristöön; ulkoisessa toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten ennakointi; elin-

	keinoelämän intressien mukaisen tuontikaupan edistyminen, ml. kehitysmaatuonti. Viennin, ml. kulttuurivienin kasvu. Arvovaltapalvelujen käyttäminen ja informaation jakaminen.
Suomen maakuvan vahvistaminen, julkisuusdiplomatian maaohjelmien toteuttaminen, innovaatio-organisaatioiden ja kulttuuriyhteisöjen verkostoitumisen tukeminen sekä Suomen tunnettuuden, vahvuuksien ja erikoisosaamisen hyödyntäminen.	Edustustojen yhteistyöverkoston kehittyminen muiden Suomi-toimijoiden kanssa, julkisuusdiplomatitapahtumien määrä ja laatu, Suomen esiintyminen kansainvälisessä julkisuudessa, mediakatsaukset.

2.1.5. Avoin ja palveleva ulkoministeriö

Ulkoministeriö tiivistää yhteistyötään kansalaisyhteiskunnan ja taloudellisten toimijoiden kanssa lisäämällä avoimuutta ja kehittämällä uudenlaisia kumppanuuksia. Ulkoministeriö tuottaa ja jakaa yhteiskunnan ja sidosryhmiensä kannalta merkityksellistä ja hyödyllistä tietoa.

Ulkoministeriö tarjoaa Suomen viranomaispalveluja maailmalla. Ulkoministeriö helpottaa suomalaisten asiointia sekä turvallista liikkumista ja elämistä ulkomailla. Ulkoministeriö auttaa nopeasti, tehokkaasti ja asiantuntevasti hätään joutuneita suomalaisia.

Käytännön toiminnassa tämä tarkoittaa erityisesti sitä, että:

- asiakaspalvelun laatua kehitetään
- kansalais- ja muuta julkista viestintää kehitetään
- edustustoverkkoa kehitetään
- sisäisiä toimintatapoja ja prosesseja uudistetaan

Suomalaisten jatkuvasti lisääntyvä kansainvälistyminen ja liikkuminen maailmalla lisää vaatimuksia ulkoministeriön tarjoamille kansalaispalveluille. Kansalais- ja konsulipalveluja kehitetään asiakaspalautteen perusteella asiakkaiden tarpeita paremmin vastaaviksi. Palvelujen tärkeysjärjestystä tarkastellaan ja ei-välttämättömistä tehtävistä pyritään luopumaan. Palveluja kriisitilanteissa kehitetään järjestelmällisesti, ja avustustehtäviin sekä kansainvälisiin perheoikeudellisiin kysymyksiin kiinnitetään erityistä huomiota. EU:n ja Pohjoismaiden konsuliyhteistyötä ja kriisivalmiusyhteistyötä tiivistetään suomalaisten etujen mukaisesti. Konsulipalveluja koskevaa tiedottamista kehitetään asiakaslähtöisesti. Konsulipalvelujen laatujärjestelmän kehittämistä jatketaan asiakaspalvelun laadun taakamiseksi.

Tavoitteena on maahantulo-, passi- ja legalisointiasioiden luotettava ja sujuva käsittely sekä laadukas asiakaspalvelu. Tarkoituksena on kehittää uusia ratkaisuja palvelujen tason säilyttämiseksi. Tietotekniset uudistukset EU:n ja kansallisella tasolla, erityisesti biometriikka, tehostavat tietojenvaihtoa ja yhteistyötä jäsenmaiden välillä laittoman Schengen alueelle suuntautuvan maahanmuuton ehkäisemiseksi. Yhteistyö kotimaan viranomaisten kanssa edellyttää ministeriöltä mukautumista vireillä olevaan maahanmuuttoasioiden uudelleenorganisaatioon ja yhteistyötä kaikkien toimijoiden kanssa.

Nopeutunut, pitkälle reaaliaikainen tiedonvälitys muodostaa haasteen ulkoasiainhallinnon viestinnälle. Ulkoasiainhallinnon ulkoista ja sisäistä viestintää kehitetäänkin valmisteilla olevan viestintäsuunnitelman mukaisesti. Tavoitteena on että viestintä palvelee asiakkaita tehokkaasti ja luotettavasti.

Ulkoasiainhallinnossa on käytössä laaja valikoima yhteistyömuotoja ja –menetelmiä kansalaisyhteiskunnan osallistamiseksi päätöksenteon valmisteluun ja muuhun toimintaan. Laaja osallistaminen valmisteluvaiheessa on todettu hyödylliseksi sekä asiaan sitouttamisen että tiedottamisen välineenä.

Hallitusohjelman mukaisesti ulkoministeriö osallistuu tietoyhteiskunnan rakentamiseen. Tavoitteena on ulkoasiainhallinnon tehtävien ja toiminnan tunnetuksi tekeminen verkkoviestinnän välityksellä. Ministeriön verkkoviestinnän koordinaation ja sähköisten palveluiden kehittämiseksi laaditaan sähköisten palveluiden strategia, joka toimeenpannaan suunnittelukauden aikana. Ulkoministeriö kehittää verkkotiedotuspalvelujaan mm. laatimalla jatkuvasti ylläpidettäviä maatiedostoja kansalaisten käyttöön.

Ulkoministeriön protokollatoiminnot tukevat operatiivisia toimintoja vastaamalla vierailujen muotopuolen moitteettomasta hoidosta. Ministeriö palvelee suomalaista yhteiskuntaa neuvomalla protokollaan liittyvissä kysymyksissä asiantuntevasti ja nopeasti.

Ulkoasiainhallinnon edustustoverkko on kansallisten etujemme ulkovartijana poikkeuksellisen tärkeässä asemassa. Sen tuottama lisäarvo maan poliittiselle johdolle, koko valtionhallinnolle ja Suomen elinkeinoelämälle on kiistaton. Edustustoverkko käsittää tällä hetkellä 97 ulkomaanedustuksen toimipistettä. Muutokset kansainvälisessä toimintaympäristössä sekä kotimaisten toimijoiden kasvava kansainvälinen toiminta edellyttävät edustustoverkon kattavuuden painotusten ja resursoinnin kriittistä arviointia.

Ministeriön väheneviä henkilöresursseja tulee jatkossa kyetä kohdentamaan nykyistä paremmin ulkoasiainhallinnon toiminnan kannalta keskeisiin tehtäviin. Tämä edellyttää rakenteellisten uudistusten ohella uusien toimintatapojen omaksumista.

Vaikuttavuuden arviointi: Vaikuttavuutta arvioidaan erityisesti ulkoministeriön palveluja käyttävien näkökulmasta ja palautteesta. Tämän lisäksi mielipidetiedustelujen tuottamat tulokset, verkkosivujen käyttäjätutkimukset sekä kansalaisjärjestöjen ja muiden sidosryhmien arviot ulkoministeriön toiminnasta muodostavat perustan vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden arvioinnille.

Tulostavoitteet 2010 - 2013	Tavoitetaso ja mittarit
Edustustoverkon kehittäminen Suomen etujen ja toimintaympäristön kehityksen sekä vuoden 2009 alussa valmistuvan edustautumisselvityksen linjausten mukaisesti.	Edustautumisselvityksen linjausten toimeenpano.
Kansalaispalveluiden ml. konsulipalveluiden edelleen kehittäminen. Tavoitteena oikein mitoitettut, tehokkaat ja asiantuntevat konsulipalvelut.	Asiakaspalaute. Asiantunteva, oikea ja määräaikaisten puitteissa tapahtuva hakemusten käsittely ja päätöksenteko. Verkkosivujen toimivuus kriisitiedotuksessa.
Ulkoasiainhallinnon ydintehtävien painottaminen henkilöresurssien kohdentamisessa.	Ulkoministeriön hallinnonalan sisältötehtäviä hoitavien osuus kokonaishenkilöstöstä kasvaa.
Verkkoviestinnän kehittäminen osana uudistettua viestintästrategiaa.	Verkkoviestinnän osuus tiedonvälityksessä lisääntyy. Ennakoiva kansalaispalvelu.
Sidosryhmäyhteistyön määrän ja laadun parantaminen.	Ministeriön julkisuuskuva; mediabarometrit.

	Asiakaspalaute.
--	-----------------

3. Toiminnallinen tuloksellisuus

3.1. Tavoitteiden saavuttamisen edellyttämät kehittämistoimet

3.1.1. Toimintatavat ja rakenteet

Ministeriön johtamista kehitetään suunnittelukaudella ministeriön strategian pohjalta siten, että se voi painopiste- ja resurssilinjauksia tehdessään yhä paremmin ottaa huomioon ministeriön tehtäväkentän moninaisuuden, hallinnonalan toiminnan jakautumisen eri puolille maailmaa edustustoihin ja keskushallintoon Helsingissä sekä tarpeen reagoida nopeasti kansainvälisen tilanteen muutoksiin.

Ulkoministeriön uusi organisaatio tuli voimaan 1.9.2008. Keskeisiä muutoksia aiempaan organisaatioon ovat muun muassa globaaliasiain osaston toimintojen jakaminen poliittiselle, kehityspoliittiselle ja kauppapoliittiselle osastolle, sekä palvelujen eriyttäminen varsinaisesta osastorakenteesta ja tätä kautta palvelufunktion korostuminen erityisesti kansalaispalvelujen kohdalla. Uudistuksella vahvistetaan politiikkajohdonmukaisuutta ja ministeriön toiminnan poliittista ohjausta. Samalla tehostetaan ministeriön ydintoimintojen hoitoa mm. uudelleen kohdentamalla voimavaroja lisääntyneiden tehtävien hoitamiseksi. Organisaatorakenteen kehittämällä ja päällekkäisyyksien karsinnalla vastaan osaltaan valtionhallinnon tuottavuusohjelmaan liittyviin htv-vähennysvelvoitteisiin.

Ministeriön tulosohejausta ja kustannuslaskentaa kehitetään tavoitteena luoda ohjausvaikutukseltaan tehokkaita käytäntöjä. Toimintopohjaisuus otetaan käyttöön työajan käytön arvioinnissa ja laskennan perusrakenteena. Tulostavoitteiden ja kulujen välistä yhteyttä vahvistetaan suunnittelemalla ja rekisteröimällä tulostavoitteet ja niiden saavuttamiseksi tarvittavien toimenpiteiden menot toimintorakennetta hyödyntäen.

Selvitys Suomen edustautumisesta maailmalla julkistetaan tammikuussa 2009. Selvityksen toimenpidesuosituksukset arvioidaan, ja niiden perusteella käynnistetään tarpeelliseksi harkittavat uudistushankkeet. Tuottavuusohjelman asettamien rajoitusten vuoksi edustustoverkossa toteutettavien muutosten tulee tapahtua sisäisin voimavarojen siirtein.

3.1.2. Ulkoasiainhallinnon tuottavuusohjelma

Valtionhallinnon tuottavuusohjelman tavoitteiden mukainen tuottavuuden kehittäminen ulkoasiainhallinnossa jatkuu suunnittelukaudella. Valtioneuvoston kehyspäätöksessä 13.3.2008 ulkoasiainhallinnolta edellytetään 164 henkilötyövuoden (htv) vähentämistä hallinnonalalta vuoteen 2011 mennessä. Kokonaisvähennysvelvoite on 191 htv:tta vuoden 2015 loppuun mennessä.

Ulkoasiainhallinnon tuottavuusohjelma vuosiksi 2006-2011 koostuu useista erillisistä hankkeista, joilla eri tavoin pyritään lisäämään ministeriön ja edustustojen toimintojen tuottavuutta.

Palvelusopimuksen mukaiset palkka- ja taloushallinnon prosessit siirretään 1.1.2009 Hämeenlinnaan puolustushallinnon palvelukeskuksen hoidettaviksi. Palvelukeskuksmallin avulla varmistetaan osaltaan se, että talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävistä voidaan

vähentää henkilöstöä 50 henkilötyövuotta (20 htv ministeriöstä ja 30 htv edustustoista) vuoteen 2011 mennessä.

Hankkeessa on kehitetty kokonaisvaltaisesti prosesseja huomioiden samalla järkevien työyhdistelmien, oikea-aikaisen prosessoinnin ja kokonaisuutta tukevien työvälineiden hyödyntäminen. Toimintamalleja on pilotoitu aktiivisesti ministeriön lisäksi Euroopan alueelta valituissa edustustoissa. Venäjän ja Yhdysvaltojen osalta on aloitettu valmistelut siirtymiseksi uuteen toimintamalliin.

Henkilöstöhallinnon palvelukeskustaminen on alkuvaiheessaan ja sen osalta ulkoministeriö hyödyntää palvelukeskushankkeen kokemuksia.

Tiedon hallinta on avainasemassa kehitettäessä ulkoasiainhallinnon toimintaa ja palveluja. Asiakirjahallinnan prosessien ja hallintajärjestelmien uudistustyön (AHA-hanke) ensimmäinen osakokonaisuus, konsulipalvelut, on otettu käyttöön. Suunnittelukaudella tavoitteena on tehostaa edelleen sähköistä asianhallintaa, jonka hyödyt näkyvät tuottavuuden lisääntymisenä paitsi ministeriön ja edustustojen tietopalvelutyössä, myös järjestelmiä käyttävien virkamiesten toiminnassa.

Ulkoasiainhallinnon UH-tietoverkko kattaa kaikki ulkoasiainhallinnon toimipisteet ja osana tuottavuuden parantamista edustustojen tietoliikennekapasiteettia on kasvatettu keskitettyjen palvelujen käytön mahdollistamiseksi. Suunnittelukaudella tietohallintopalveluita tehostetaan yhdistämällä verkko- ja arkistopalveluita. Valtion IT-palvelukeskuksen alkuvaiheessa tarjoamat palvelut on ulkoasiainhallinnossa ulkoistettu kaupallisille palvelutoimittajille vuosien 2006-2008 kilpailutusten perusteella. Ulkoministeriö ei käytä omia henkilötyövuosiaan näiden palveluiden tuottamiseen.

Ulkoasiainministeriön virastopalvelutoiminnoissa siirrytään enenevässä määrin omasta palvelutuotannosta palveluiden ostoon. Kiinteistöhallinnon hoidossa keskitytään ulkoministeriön omistaja-funktioiden hoitamiseen ja selvitetään lisäksi ostopalveluiden hankkimista.

Tuottavuusohjelman ulkopuolella ministeriöllä mahdollisuus rekrytoida yhteensä 15 htv:tta vuosina 2007-2011 kehitysyhteistyöhallinnon vahvistamiseen ja vastata näin hallitusohjelman määrällisiin ja laadullisiin vaatimuksiin. Kehitysyhteistyön hallinnointia tehostetaan lisäksi mm. tietojärjestelmien kehittämällä. Uusi tietojärjestelmä (TASU) on otettu käyttöön ja se tukee sekä kehityspoliittisella osastolla tehtävää että kehitysyhteistyömäärärahoja hallinnoivien muiden osastojen/yksiköiden määrärahojen suunnittelua, ohjausta ja seuranta.

Ulkoasiainhallinnolle osoitettu tuottavuustoimenpiteiden henkilötyövuosivähennysvelvoite on vaikea tehtävä johtuen ulkoasiainhallinnon rakenteesta ja koosta. Ristiriita erityisesti sisältötehtävien vähennysvelvoitteiden ja hallinnonalan kasvavien tehtävien (mm. yritysten palvelu kaukomaissa, työperusteinen maahanmuutto, kansalaispalvelujen kasvu ja niiden tasoon kohdistuvat odotukset) kanssa on suuri. Tuottavuustoimenpiteitä ei pidä toteuttaa toiminnan vaikuttavuuden kustannuksella.

Ulkoasiainhallinnon palvelukyky voitaneen säilyttää suunnilleen nykyisellä tasolla, mikäli jäljellä olevat tuottavuusohjelman henkilötyövuosivähennykset voidaan kohdentaa kokonaisuudessaan tukitehtäviin tehostamalla hallintoa. Ulkoministeriö lähtee kehusehdotuksessaan vuosille 2010-2013 siitä, että vähennysvelvoitteiden jakautumista eri tehtäväryhmien välillä voidaan muuttaa siten, että vuosien 2006-2011 htv-velvoite kohdistuisi seuraavasti: 39 htv:tta rakenne- ja prosessimuutoksiin (ml. ydintehtävät) ja 125 htv:tta hallinto- ja tukitehtäviin ja että vuosien 2012-2015 htv-vähennykset kohdentuisivat kokonaisuudessaan hallinto- ja tukitehtäviin. Tuottavuusohjelmaan sisältyvän henkilötyövuosien vähennystavoitteen johdosta uusia edustustoja voidaan perustaa vain siirtämällä niitä var-

ten voimavaroja muista ulkoasiainhallinnon toiminnoista. Jo nyt Suomella on ulkomailla seitsemän lähetystä, joissa on vain kaksi lähetettyä työntekijää. Tällaiset lähetystöt eivät kaikissa oloissa pysty tarjoamaan täysiä palveluja. Pienissä edustustoissa henkilöstöltä edellytetään monitaitoisuutta ja kykyä itsenäiseen työskentelyyn. Tämä tullaan ottamaan huomioon ministeriön järjestämässä koulutuksessa ja henkilöstön rekrytoinnissa.

Tulostavoitteet 2010 - 2013	Tavoitetaso ja mittarit
Suunnittelun ja seurannan toimintopohjaisuuden käyttöönotto.	Toiminnot tulossuunnittelun, resurssi-suunnittelun ja seurannan perusrakenteena suunnittelukauden loppuun mennessä.
UH:n ohjausjärjestelmä perustuu tavoitteiden priorisointiin ja resurssien uudelleenkohdentamiseen priorisointimuutosten mukaisesti.	Ohjausjärjestelmää kehitetään vuosien 2009-2010 aikana siten, että suunnittelukauden loppuvuosina johto tekee linjaavat priorisoinnit ja osastot vastaavat talousyksikön tukemina tavoitepriorisoinnista ja kohdennuksista linjausten mukaisesti.
Sähköisten toimintatapojen käyttöönotto jatkuvan työn tuottavuuden mahdollistamiseksi.	Valtion yhteisten sähköisten toimintamallien ja välineiden, erityisesti Kiekujärjestelmän käyttöönotto suunnittelukauden aikana.
Valtion tuottavuusohjelman mukaisten tavoitteiden täyttäminen.	UH:n htv-vähennys 164 htv:tta vuoden 2011 loppuun mennessä ja 191 htv:tta vuoden 2015 loppuun mennessä.

4. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Suunnittelukauden keskeisiä tavoitteita on strategialähtöisen henkilöstösuunnittelun ja henkilöstövoimavarojen johtamisen tehostaminen. Tavoiteltaessa korkeampaa tuottavuutta koko henkilöstön osaamisen ylläpito ja kehittäminen korostuvat. Ministeriön tulee kyetä entistä joustavammin kohdentamaan henkilöstöresurssejaan ja kehittämään osaamista ministeriön strategiasta johdettujen tulostavoitteiden edellyttämällä tavalla.

Ministeriön strategiaan kytkeytyvä henkilöstöstrategia 2005 – 2010 on linjannut suuntaviivat ulkoasiainhallinnon henkilöstöpolitiikalle. Henkilöstöstrategian mukaisesti ulkoasiainhallinnolla tulee olla palveluksessaan

- oikein mitoitettu ja kohdennettu
- ammattitaitoinen ja kehittyvä
- motivoitunut, sitoutunut ja työssään hyvinvoiva henkilöstö.

Henkilöstöstrategia uudistetaan vuoden 2009 aikana. Tässä yhteydessä tavoitellaan edellä mainitun kaltaisia henkilöstöpoliittisia linjauksia, jotka edistävät resurssien kohdentamista ministeriön strategisten tavoitteiden saavuttamiseen. Henkilöstöpolitiikan onnistumista ja henkilöstöstrategian vaikuttavuutta arvioidaan mm. työtyytyväisyysbarometrin tulosten pohjalta.

Suomen ikärakenteen muutos ja tästä julkiselle sektorille syntyvät sopeutumistarpeet ovat haaste myös ulkoasiainhallinnolle. Henkilöstön ikääntyminen ja toisaalta keskimääräisen eläkeiän nousu valtion eläkeuudistuksen myötä edellyttävät henkilöstön parempaa motivointia ja jatkuvaa sitouttamista. Uuden eläkelain tarjoaman eläkkeelle siirtymisajan kohdan valinnanvapauden yhdessä henkilöstöstrategiassa määriteltyjen kehittämistoimi-

en kanssa ennakoidaan nostavan suunnittelukaudella ulkoasiainhallinnon keskimääräistä eläköitymisikää.

Kilpailu osaavasta työvoimasta kovenee ja ulkoministeriön on kehitettävä kilpailukykyään työnantajana kokonaisvaltaisesti. Vain hyvänä työnantajana ministeriö voi houkuttaa korkeatasoista työvoimaa palvelukseensa ja säilyttää asemansa kansainvälisten suhteiden johtavana osajana. Tavoitteena on monipuolinen ja vaihteleva työura, jossa tehtävien vaatavuus ja oma osaaminen heijastuu positiivisesti palkkaukseen ja työssä viihtyvyyteen.

Ulkoasiainhallinnon johtamisen laatua ryhdytään arvioimaan säännöllisesti ja johtamisesta saatu palaute otetaan huomioon nimitysvalmistelussa tuleviin esimiestehtäviin. Valtion henkilöstöpoliittisen periaatepäätöksen mukaisesti ministeriössä kiinnitetään huomiota tasa-arvon toteutumiseen päällikkö/esimiestason nimityksissä.

Ministeriön palkkauspolitiikan tavoitteena on tukea hallinnonalan tuloksellista toimintaa, olla kannustava ja oikeudenmukainen sekä parantaa ministeriön kilpailukykyä työnantajana. Palkkauspolitiikassa lähtökohtana on ministeriön sisäisten palkkaussuhteiden oikeellisuus. Samalla on huolehdittava hallinnonalan ulkoisesta palkkakilpailuvyystä. Suunnittelukauden aikana ministeriössä otetaan käyttöön valtioneuvoston yhteinen palkkausjärjestelmä (VNpj). Tavoitteena on varmistaa, että syntyvä palkkausjärjestelmä ottaa mahdollisimman hyvin huomioon ministeriön urajärjestelmän erityispiirteet.

Edustuston päälliköiden tehtävien vaatavuuteen perustuva palkkausjärjestelmä astuu voimaan vaiheittain ja on toiminnassa täysimääräisenä 2009. Palkkausjärjestelmää uudistetaan suunnittelukaudella siten, että käytössä on aiempaa vähäportaisempi järjestelmä, joka paremmin heijastaa ulkomaanedustuksen strategista resursointia. Ministeriön ylimmän johdon palkkausjärjestelmän kehittäminen tapahtuu osana valtionhallinnon johdon palkkausjärjestelmien kehittämistä. Uusittujen palkkausjärjestelmien ulkopuolelle edelleen jäävien henkilöstöryhmien, kuten erilaisissa määräaikaisissa erityisasiantuntija-tehtävissä toimivien sekä työsopimussuhteisten palkkausta uudistetaan hyödyntäen soveltuvin osin ministeriön palkkausjärjestelmän periaatteita ja näistä saatuja kokemuksia. Asemamaasta palkattujen palkkausta kehitetään tavoitteena yhtenäisiä periaatteita noudattava ja motivoiva palkkausjärjestelmä.

Ulkomaanedustuksen korvausjärjestelmää kehitetään vuonna 2008 tehdyn selvitystyön pohjalta. Toimiva, henkilöstön ja heidän perheittensä tarpeet riittävästi huomioon ottava ulkomaanedustuksen korvausjärjestelmä on välttämätön edellytys ulkoasiainhallinnon henkilöstön pysyvyyden ja siirtovalmiuden sekä viime kädessä hallinnonalan toimintakyvyn säilyttämiseksi. Parhaan mahdollisen henkilöstön rekrytoimiseksi ja ulkoasiainhallinnossa pysyvyyden turvaamiseksi on huolehdittava siitä, että korvausjärjestelmä kattaa perheelle ulkomailla koituvat lisäkustannukset ja on riittävän joustava soveltuakseen erilaisiin yksilöllisiin tarpeisiin ja perheolosuhteisiin. Järjestelmän tulisi olla myös mahdollisimman kevyesti hallinnoitava.

Koulutustoiminnalle asetettavat tavoitteet määritellään organisaation tarpeiden ja henkilöstön osaamistasojen mukaan ja koulutusta kohdennetaan entistä tarkemmin vastaamaan selkeästi määriteltyihin osaamistarpeisiin. Tärkeätä on varmistaa, että vanhemman henkilöstön osaaminen voidaan välittää nuoremmille. Henkilöstön ammattitaitoa kehitetään myös ottamalla käyttöön monimuotoisia ja osallistavia opetusmenetelmiä. Verkko-koulutusta hyödynnetään enenevässä määrin edustustojen kouluttautumismahdollisuuksien parantamiseksi. Kehitysyhteistyömäärärahojen kasvun myötä ulkoasiainhallinnon kehityspoliittisen osaamisen kehittäminen kuuluu ministeriön painopisteisiin ja on keskeinen osa kehitysyhteistyöhallinnon vahvistamista.

Ministeriö osallistuu valtiokonttorin Kaiku-työhyvinvointiohjelmaan, jonka suuntaisesti toteutetaan työhyvinvoinnista laadittu ministeriötä ja edustustoja koskeva ohjelma. Työhy-

vinvoinnin lisääminen ja henkilöstön jaksamisen turvaaminen toteutetaan henkilöstön omaan työnhallintaan liittyvien hyvien käytäntöjen avulla.

Tulostavoitteet 2010-2013	Tavoitetaso ja mittarit
Ulkoista palkkakilpailukykyä parannetaan siten, että VNpj:n käyttöönoton yhteydessä on saavutettu vähintään ministeriöiden keskitaso. Ulkoasiainhallinnon erityispiirteiden huomioon ottamisen varmistaminen uudessa VNpj:ssä.	Toteutettu n. 10 % korotus suunnittelu-kaudella vrt. vuoden 2007 palkkatasoon (korotus 2 % vuosi). Erityispiirteet on huomioitu.
UE-korvausjärjestelmän jatkokehittäminen eduskunnan antamien linjausten mukaan; hallinnon keventäminen ja UE-palvelusuhteen ehtojen kehittäminen.	Kehitystyö valmis
Asemamaasta palkatun henkilöstön henkilöstöpoliittisten linjausten tarkistaminen, normin uudistaminen ja palkkausjärjestelmän kehittäminen.	Työ valmis.
Työn ja muun elämän yhteensovittamisen edistäminen huomioiden erilaiset perhe- ja elämäntilanteet	Työtyytyväisyys noussut työtyytyväisyysbarometrin mukaan.

5. Suunnittelukauden resurssit

5.1. Ulkoministeriön määrärahat suunnittelukaudella

Valtioneuvosto päätti 13.3.2008 ministeriöitä koskevista menokehyksistä vuosille 2009 - 2012. Ministeriö on sisällyttänyt toiminta- ja taloussuunnitelmansa 2010 - 2013 perussuunnitelmatasoon valtioneuvoston päätöksen mukaisen menokehyspäätöksen sekä hallituksen vuoden 2009 talousarvioesityksen. Liitteessä 1 on esitetty momenttikohtaiset määrärahatarpeet suunnittelukaudella. Perussuunnitelmasta poikkeava määrärahatarve on ministeriön strategian pohjalta arvioitu ja erikseen perusteltu tässä luvussa.

Määrärahatarve suunnittelukaudella on seuraava:

	2010	2011	2012	2013
Perussuunnitelma	1 223 123 000	1 328 916 000	1 381 638 000	1 381 954 000
Suunnittelukauden määrärahatarve	1 336 015 000	1 443 465 000	1 549 078 000	1 662 359 000
Määrärahatarpeen ja perussuunnitelman ero	112 892 000	114 549 000	167 440 000	280 405 000

Ministeriön suunnittelukauden määrärahatarpeissa korostuu ministeriön palkkakilpailukyvyn parantaminen, hallitusohjelman linjausten mukainen sotilaallinen ja siviilikriisinhallinta, kehitysyhteistyömäärärahojen kasvu ja Finnfundin osakepääoman korottaminen.

Peruslaskelmassa ja kehusehdotuksessa on mukana kehyspäätöksessä 13.3.2008 huomioon otetut valtion vuosien 2007 - 2010 virka- ja työehtosopimusratkaisusta johtuvat li-

säykset seuraavasti: momentti 24.01.01 3 246 000 euroa vuonna 2009 ja 1 673 000 euroa vuonna 2010; momentti 24.10.20 3 825 000 euroa vuonna 2009 ja 855 000 euroa vuonna 2010 sekä momentti 24.10.21 421 000 euroa vuonna 2009 ja 94 000 euroa vuonna 2010. Lisäksi toimintamenojen peruslaskelmassa ja kehusehdotuksessa on otettu huomioon valtion palkkakilpailukyvyn parantamiseksi tehtyjen työnantajatoimenpiteiden aiheuttamat palkkausmenot vuoden 2009 osalta 737 000 euroa.

5.1.1. Ulkoasiainhallinnon toimintameno määrärahat (24.01.01)

Toimintamenojen perussuunnitelmatasona ulkoministeriö pitää toiminta- ja taloussuunnitelmassa vuoden 2009 talousarvioesitystä ja hallituksen kehyspäättöstä 13.3.2008. Suunnittelukauden määrärahat näin mitoitettuna ovat n. 203 milj. euroa vuosittain.

Toimintamenojen perussuunnitelmataso on vuosina 2010 - 2013:

24.01.01	2010	2011	2012	2013
VN:n kehyspäättös 13.3.2008	198 190 000	197 732 000	197 423 000	195 423 000
+ siirto mom. 28.20.02 (TA09)	50 000	50 000	50 000	50 000
- siirto mom. 28.20.06 (TA09)	-140 000	-140 000	-140 000	-140 000
+ siirto mom. 24.90.(20) (TA09)	300 000	300 000	300 000	300 000
+ palkkaratkaisu (TA09)	737 000	737 000	737 000	737 000
+ kehitysyhteistyöhallinnon vahvistaminen (TA09)	4 113 000	4 113 000	4 113 000	4 113 000
Yhteensä	203 250 000	202 792 000	202 483 000	202 483 000

Kehittämisehdotukset

Toimintameno määrärahoihin kohdistuu menopaineita mm. palkkakilpailukyvyn parantamisen, Schengen-viisumijärjestelmän käyttöönoton, asemamaasta palkatun henkilöstön palkankorotusten yms. menojen osalta.

24.01.01	2010	2011	2012	2013
Peruslaskelma	203 250 000	202 792 000	202 483 000	202 483 000
Määrärahatarve	208 250 000	207 792 000	207 483 000	207 483 000
Kehittämisehdotukset	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
- valuuttakurssitappio	2 213 000	2 213 000	2 213 000	2 213 000
- TN kampanja	360 000	580 000	610 000	
- edustustoverkon kulurakennet	2 427 000	2 207 000	2 177 000	2 787 000
Kehusehdotus	208 250 000	207 792 000	207 483 000	207 483 000

Ulkoministeriö on laatinut toiminta- ja taloussuunnitelmansa joulukuun 2008 tilikurssiin ja esittää 5 milj. euron korotusta momentin kehukseen. Euron heikkeneminen US-dollarin suhteen on lisännyt huomattavasti toimintameno määrärahan menopaineita, valuuttakurssitappio on noin 2,2 milj. euroa. Ministeriön edustustoverkon kulurakenne on erityisen haavoittuvainen valuuttakurssikehityksen lisäksi mm. toimintaympäristön muutoksille ja kustannuskehitykselle eri maissa. Edustustojen turva- ja tietoliikenneinfrastruktuuria kehitetään vastamaan muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin. Yleismaailmallinen talouskriisi vaikuttaa edustustojen kustannuskehitykseen (ml. inflaatio) ja kriisin vaikutusten odotetaan näkyvän myös ministeriön maksullisen toiminnan tulojen kehityksessä, kun samanaikaisesti toiminnan menot kasvavat uusien järjestelmien ml. biometriikan käyttöönoton johdosta. Lisäksi Suomi pyrkii suunnittelukaudella YK:n turvallisuusneuvoston vaihtuvaksi jäseneksi kaudelle 2013-2014, mistä aiheutuu noin 1,5 milj. euron lisämenot ministeriölle.

Siirtyvä määräraha ja maksullisen toiminnan tulot

Vuodelta 2008 ministeriö arvioi vuodelle 2009 siirtyvän 17,2 milj. euroa. Suunnittelukauden loppua kohden siirtyvän määrärahan arvioidaan vähentyvän merkittävästi ja tulevan käytetyksi loppuun suunnittelukauden lopussa. Toimintamenojen (24.01.01), siirtyneen määrärahan, käytettävissä olevan määrärahan ja seuraavalle vuodelle siirtyvän määrärahan määrä on esitetty alla olevassa taulukossa. Taulukosta ilmenee määrärahan käyttö vuosina 2004 - 2007, arvio vuosien 2008 ja 2009 määrärahan käytöstä sekä arvio vuosien 2010 - 2013 määrärahatarpeesta (milj. euroa).

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
240101	171,9	177,3	182,4	188,6	196,3	202,1	208,3	207,8	207,5	207,5
siirtynyt	12,2	11,0	5,7	11,6	20,1	17,2	11,6	9,3	4,7	0,0
käytettävissä	184,1	188,3	188,2	200,2	216,4	219,3	219,9	217,1	212,2	207,5
siirto seur. vuodelle	11,0	5,7	11,6	20,1	17,2	11,6	9,3	4,7	0,0	0,0
käyttö	173,1	182,5	176,5	180,1	199,2	207,7	210,6	212,4	212,2	207,5

Toimintamäärärahaan nettoutetut tulot vuosina 2004 - 2013 (milj. euroa):

Tulot	2004	2005	2006	2007	2008*	2009*	2010	2011	2012	2013
240101	18,6	19,9	25,2	31,6	34,5	37,6	28,0	28,0	28,0	28,0

* arvio

Maksullisen toiminnan tulojen kasvu varsinkin Venäjän alueella saattaa kääntyä laskuun mikäli talouskriisi jatkuu pidempään tai syvenee. Tässä toiminta- ja taloussuunnitelmassa on vuosien 2010-2013 osalta lähdetty 28 milj. euron tulotasosta.

5.1.2. Suomalaisen kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (24.10.20)

Sotilaalliseen kriisinhallintaan kohdistettavien määrärahojen mitoituksen ja suunnittelun perustana on ollut turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon sekä hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittisen valiokunnan linjaukset. Tämän mukaisesti perinteiseen sotilaalliseen kriisinhallintaan osallistutaan vähintään nykytasolla.

Suunnittelukauden määrärahat on mitoitettu sotilaallisen kriisinhallinnan joukkojen ja osastojen vahvuuksien ja tehtävävaatimusten mukaisesti, ottaen huomioon ne kriisinhallintaoperaatiot sekä nopean toiminnan joukot, joihin Suomi todennäköisesti tulee osallistumaan suunnittelukaudella.

Suomi kouluttaa ja perustaa kaksi EU:n taisteluosastoa vuoden 2010 aikana. Osastot ovat valmiudessa vuoden 2011 ensimmäisen vuosipuoliskon. Toisen taisteluosaston johtovaltiona on Hollanti (NLBG) ja toisen Ruotsi (NBG 11). Suomen Afganistanin kriisinhallintaoperaation menoihin on sisällytetty OMLT-toiminnan menot. Kosovon kriisinhallintajoukkojen osalta toiminta- ja taloussuunnitelmassa otettu huomioon, että Suomi vähentää osallistumistaan Kosovossa ja joukkojen vahvuus lasketaan noin puoleen vuoden 2009 loppuun mennessä. Suomi osallistuu toistaiseksi pienimuotoisesti EU:n ensimmäiseen merelliseen kriisinhallintaoperaatioon Somalian rannikolla. Momenttien varalla olo -kohtaan on suunniteltu osuus ensin EU:n taisteluosastojen mahdollisen operaation lähdön varalta sekä loput mahdollisten uusien kriisinhallintaoperaatioiden tai jo käynnissä olevien operaatioiden jatkoon ja ylläpitäviin lisämenoihin. Suomen osallistuminen sotilaalliseen kriisinhallintaan Länsi-Balkanilla on vähenemässä ja painopiste kriisinhallinnassa on siirtymässä Afrikkaan ja Afganistaniin. Tämä merkitsee, että operaatiot painottuvat maantieteellisesti entistä kauemmaksi ja ne ovat todennäköisesti vaikeammassa oloissa toteu-

tettavia, joten sotilaallisen kriisinhallinnan operaatioihin osallistuminen kustannukset tulevat nousemaan.

Alla olevassa taulukossa esitetään ulkoministeriön ja puolustusministeriön yhteinen kehusehdotus operaatiokohtaisesti eriteltynä. Kummallekin hallinnonalalle on varattu varalla-kohtaan määrärahat operaatioiden kustannusten suhteessa.

	2009	2010	2011	2012	2013
Momentti 24.10.20 yhteensä (1000 euroa)	58 919	59 774	59 774	59 774	59 774
01. EU:n taistelujoukkojen koulutus- ja valmiusmenot	225	7 710	5 861		
- <i>Hollanti-johtoinen osasto EUBG 1 koulutus-/valmiusajan menot (200 hlö)</i>	125	5 308	3 746		
- <i>Varallaolokorvaus 6 kk</i>			200		
- <i>Ruotsi-johtoinen osasto EUBG 2 koulutus-/valmiusajan menot (100 hlö)</i>	100	2 402	1 810		
- <i>Varallaolokorvaus 6 kk</i>			105		
03. Suomen Liberian kriisinhallintaoperaation menot (2 hlö)	212	212	212	212	212
04. Suomen Kosovon kriisinhallintaoperaation menot (250 hlö)	23 896	16 101	16 101	16 101	16 101
05. Yhteiset menot	4 100	4 100	4 100	4 100	4 100
- <i>kriisinhallintakoulutus ja muut kurssikustannukset yms</i>					
06. Suomen Bosnia-Hertsegovinan kriisinhallintaoperaation menot (55 hlö)	4 219				
07. Suomen Sudanin kriisinhallintaoperaation menot (2 hlö)	213	213	213	213	213
08. Suomen Afganistanin kriisinhallintaoperaation menot (140 hlö)	11 436	13 703	13 703	13 703	13 703
- <i>OMLT-toiminta Afganistan</i>		3 733	3 733	3 733	3 733
13. Tshadin ja Keski-Afrikan tasavallan kriisinhallintaoperaation menot (100 hlö)	1 278	7 862	7 862	7 862	7 862
09. Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä kriisinhallintamenoihin	13 340	9 873	11 722	17 583	17 583
<i>Kohdennettu mahdollisiin nopean toiminnan joukkojen operaatiokuluihin NBG</i>			5 420		
<i>Kohdennettu mahdollisiin nopean toiminnan joukkojen operaatiokuluihin NLBG</i>			2 710		

5.1.3. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (24.10.21)

Hallitusohjelma asettaa tavoitteeksi laajentaa Suomen osallistumista siviilikriisinhallintaan. Tämä on vahvistettu myös syyskuussa 2009 valtioneuvoston hyväksymässä kansallisessa siviilikriisinhallinnan strategiassa. Käytännössä se tarkoittaa sekä siviilikriisinhallintaoperaatioihin osallistuvan henkilöstön että siviilikriisinhallintamäärärahojen kasvattamisesta. Myös valtioneuvoston vuoden 2004 turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa selonteossa on linjattu Suomen kehittävän ja laajentavan siviilikriisinhallintaosallistumistaan.

Kehittämisehdotukset

24.10.21	2010	2011	2012	2013
Peruslaskelma	18 351 000	18 351 000	18 351 000	18 351 000
Määrärahararve	18 500 000	19 000 000	19 500 000	20 000 000
Kehittämisehdotukset	149 000	649 000	1 149 000	1 649 000
Kehysehdotus	18 500 000	19 000 000	19 500 000	20 000 000

Suomen kannalta keskeisin toimija on Euroopan unioni. EU:lla on parhaillaan käynnissä 10 siviilikriisinhallinnan operaatiota tai tukitoimintaa. Suomella on siviiliasiantuntijoita kolmea lukuun ottamatta kaikissa operaatioissa. Tämän lisäksi Suomi on asettanut asiantuntijoita myös YK:n ja Etyjin kenttämissioiden käyttöön sekä EU:n että kansainvälisten järjestöjen sihteeristöihin.

Siviilikriisinhallinta on tärkeä keino EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikan vahvistamisessa, mikä on Suomen EU-politiikan keskeisiä tavoitteita. Siviilikriisinhallinnan lisäämisellä on jäsenmaiden kansalaisten laaja tuki. Operaatioista on tulossa monialaisempia; usealla operaatioalueella - Kosovo, Afganistan - toimii toisiaan tukien sekä siviili- että sotilaallisen kriisinhallinnan operaatiot. EU:n nopean toiminnan siviilivalmius (CRT), konfliktinesto ja konfliktinjälkeinen vakauttaminen ovat keskeinen osa siviilikriisinhallinnan toimikenttää lähivuosina. Samalla oikeusvaltiokehityksen ja siviilihallinnon tukemisen suhteellinen osuus operaatioista kasvaa. Operaatioiden neuvonta- ja koulutustehtävät tulevat korostumaan, mikä johtaa tarpeeseen rekrytoida korkeamman tason asiantuntijoita. Pyrkimyksenä on lisätä suomalaisten asiantuntijoiden nimittämistä merkittäviin siviilikriisinhallinnan johtotehtäviin järjestöihin ja operaatioihin.

Nopeassa tahdissa lisääntyneet operaatiot sekä maantieteellisen toimintakentän laajeneminen aiheuttavat paineita suomalaisten asiantuntijoiden lukumäärän nostamiselle ja sitä myötä siviilikriisinhallintatoiminnan kasvattamiseen suunnittelukaudelle 2010 - 2013. EU käynnistää joulukuussa 2008 tähän asti suurimman operaationsa EULEX Kosovon. Operaatiossa tulee olemaan noin 2000 kansainvälistä asiantuntijaa. Kyseessä on myös Suomen suurin yksittäinen osallistuminen siviilikriisinhallintaan, n. 60 Suomen lähettämää asiantuntijaa. Balkanilla jatkavat toimintaansa myös suomalaiset asiantuntijat EUPM-missiossa ja ETYJissä.

Suomi lähetti syyskuussa 2008 perustettuun noin 200 tarkkailijasta koostuvaan EU:n Georgian siviilikriisinhallintamissioon alkuvaiheessa 12 tarkkailijaa. Suomi jatkaa osallistumista EU:n siviilikriisinhallintaoperaatioon EUPOL Afganistaniin. Operaation kokonaisvahvuutta ollaan nostamassa, ja Suomen asiantuntijoiden määrä pyritään kaksinkertaistamaan. Suomen asiantuntijoiden määrää ISAFissa on myös tarkoitus lisätä. Suomi osallistuu myös mm EU-operaatioihin Palestiinalaisalueilla ja Kongon demokraattisessa tasavallassa sekä ETYJin missioihin Keski-Aasiassa. YK:n UNAMIDin operaatiossa Suomella on kahdeksan asiantuntijaa. Asiantuntijoiden lukumäärää niin UNAMIDissa kuin muissakin YK-operaatioissa pyritään kasvattamaan.

Toiminnan suunnittelua vaikeuttaa kriisinhallinnan luonteeseen liittyvä ennakoimattomuus. Suunnittelukaudella voidaan aloittaa lyhyelläkin varoitusajalla suuria operaatioita. Vuoden 2009 talousarviossa on siviilikriisinhallinnan menoihin osoitettu 18,257 milj. euroa. Määräraha oli mitoitettu niin, että vuositasolla siviilikriisinhallintaan voitaisiin osallistua noin 150 asiantuntijan panoksella, lisäksi ETYJ- ja EU-vaalitarkkailijoita lähetetään 100 - 150 henkilöä.

Asiantuntijoiden kustannukset vuositasolla ovat nousseet vuoden 2008 aikana, johtuen mm. suuremmista varustekustannuksista ja korkeammista tehtävissä olevien asiantuntijoiden suuremmista palkkauskuluista. Myönnetty määräraha tulee riittämään 130-140 henkilötyövuoden kattamiseen siviilikriisinhallintatehtävissä. Mikäli halutaan pitää kiinni 150 henkilötyövuoden osallistumistasosta ja varaudutaan suomalaisosallistumisen maltilliseen nostamiseen 10-20 asiantuntijalla siviilikriisinhallintatehtävissä, niin on varauduttava määrärahojen nostamiseen suunnittelukaudella.

Sekä sotilaallisen että siviilikriisinhallinnan osalta Suomen osallistumista tullaan lähivuosina linjaamaan turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon yhteydessä. On todennäköistä, että tavoitellusta osallistumistasosta seuraa korotuspaineita niin sotilaallisen kuin siviilikriisinhallinnan määrärahoihin. **Kriisinhallinnan kehystä tulee voida tarkistaa ylöspäin vuoden 2010 talousarvioehdotuksen laadinnan yhteydessä.**

5.1.4. Varsinainen kehitysyhteistyö (24.30.66)

Suomen hallitus on sitoutunut vuoden 2005 Eurooppa-neuvoston tekemään päätökseen saavuttaa 0,51 %:n osuus kehitysyhteistyön menoille vuoteen 2010 ja 0,70 % osuus vuoteen 2015 mennessä.

Kehityspoliittinen ohjelma vahvistaa nämä sitoumukset. Eurooppa-neuvosto odottaakin nyt Suomelta ja muilta EU:n jäsenmailta selkeää ja ehdotonta sitoutumista ja suunnitelmaa kehitysyhteistyömäärärahojen kasvattamiseksi luvatulle tasolle.

Kehittämisehdotukset

24.30.66	2010	2011	2012	2013
Peruslaskelma	798 237 000	906 487 000	959 287 000	959 287 000
Määrärahatarve	872 584 000	980 444 000	1 099 557 000	1 210 809 000
Kehittämisehdotukset	74 347 000	73 957 000	140 270 000	251 522 000
- kehitysyhteistyön kasvu	72 472 000	73 957 000	140 270 000	251 522 000
- DFID	1 875 000			
Kehysehdotus	872 584 000	980 444 000	1 099 557 000	1 210 809 000

Valtuudet	2010	2011	2012	2013
Kehysehdotus (p/ DFID)	870 709 000	980 444 000	1 099 557 000	1 210 809 000
- sidottu valtuuksilla	276 394 000	428 525 000	431 772 000	450 864 000
Kehyksen valtuussuunnitelma	716 228 000	784 346 000	820 447 000	9 686 49 000
Kehysehdotus	716 228 000	784 346 000	820 447 000	968 649 000

Ulkoasiainministeriön suunnittelukauden 2010-2013 tavoitteena on saattaa määrärahat sellaiselle tasolle, että kansainväliset sitoumukset voidaan pitää. Tässä toiminta- ja taloussuunnitelmassa esitettyjen kehysten pohjana on 0,51 % BKTL-osuuden saavuttaminen vuonna 2010. Vuonna 2009 kehitysyhteistyömäärärahojen tason arvioidaan nousevan 0,47 prosenttiin BKTL:sta. Kasvun ennakoitaan jatkuvan siten, että vuonna 2011 saavutetaan 0,55 %, vuonna 2012 noin 0,58 % ja vuonna 2013 noin 0,59% BKTL-osuus.

Hallitusohjelman määrällisiin ja laadullisiin vaatimuksiin vastaaminen edellyttää hallinnon vahvistamista edelleen. Hallitus ohjaa siihen kasvavista kehitysyhteistyömäärärahoista osan (enintään 5%), jota voidaan käyttää toiminnan laadun varmistamiseen henkilöstöä tarvittaessa lisäämällä. Henkilöstön lisäystarpeet on kuitenkin minimoitu valtion tuottavuusohjelman mukaisesti, ja kehitysyhteistyön hallinto onkin tehostunut merkittävästi.

Vuonna 2010 on huomioitu ministeriön ja Britannian kehityspoliittisen osaston (DFID) yhteistyöhanke Nicaraguassa. Suomen osuus hankkeen rahoituksesta on kolme miljoonaa euroa ja päärahoittaja DFID:n osuus 3,345 milj. puntaa. Ulkoministeriö hallinnoi ao. hanketta ja DFIDin rahoitusosuutta (2,3 milj. euroa vuonna 2009 ja 1,9 milj. euroa vuonna 2010). Menoja vastaavat tulot on budjetoitu momentille 12.24.99 Ulkoasiainhallinnon tulot.

5.1.5. Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy:n) osakepääoman korottaminen (24.30.88)

Finnfund, Teollisen yhteistyön rahasto Oy, on suomalainen pitkäaikaista riskirahoitusta tarjoava kehitysrahoitusyhtiö, jonka toimintaa säätelee erillinen Finnfund-laki (291/79). Finnfund edistää kehitysmaiden taloudellista, sosiaalista ja ympäristöllistä kehitystä rahoittamalla niissä itsekannattavasti vastuullista yksityistä yritystoimintaa. Yhtiö ei jaa osinkoa vaan kierrättää tuotonsa ja palautuvan rahoituksen uusiin hankkeisiin. Finnfundin omistajat ovat Suomen valtio 79,9 %, Finnvera 20 % sekä Elinkeinoelämän keskusliitto EK 0,1 %. Valtio-omistajuutta Finnfundin osalta hoitaa ulkoministeriö.

Vuonna 2008 valtio korotti Finnfundin pääomaa 15 milj. eurolla ensimmäistä kertaa vuoden 1996 jälkeen. Finnfund on strategiansa mukaisesti tehostanut toimintaansa ja resurssiensa käyttöä viime vuosina ja pystynyt tämän johdosta lisäämään merkittäväällä tavalla hankevolyyymiansa ja parantamaan hankkeilla saavutettuja tuloksia. Yhtiön toiminnan kehittäminen ei kuitenkaan voi jatkua suunnitelmien mukaisesti ilman merkittävää lisäpanostusta yhtiön omaan pääomaan. Yhtiön omavaraisuusaste parani vuonna 2007, mutta se on edelleen matalampi kuin vuonna 2005. Samana aikana rahoitusvelat ovat kasvaneet 44,2 milj. eurosta 63,7 milj. euroon. Yhtenä pääsyyinä viime vuosina heikentyneeseen vakavaraisuuteen ja maksuvalmiuteen on oman pääoman niukkuus.

Vuonna 2009 toteutuvan ja vuosille 2010-2011 kaavailtujen pääomakorotusten ansiosta Finnfundissa on voitu ryhtyä useiden potentiaalisilta kehitysvaikutuksiltaan merkittävien mutta kaupallisilta riskeiltään suurehkojen hankkeiden valmisteluun.

Jollei lisäpääomaa pystytä takaamaan, hankevalmistelua joudutaan jatkossa jarruttamaan ja hyviäkin hankeaihoita hylkäämään, mikä merkitsisi osittaista epäonnistumista Finnfundin perustehtävässä ja johtaisi arvioitua huonompaan ODA kehitykseen. Tämänhetkisen laskelman mukaan Finnfundin toiminnasta syntyy virallista kehitysapua (ODA) vuonna 2008 yli 8,5 milj. euroa ja vuoteen 2010 mennessä ODA:n arvellaan nykyisellä kasvuvauhdilla ylittävän selvästi 15 milj. euroa. Finnfundin osakepääoman korottaminen on tuloksellinen ja tehokas tapa käyttää kasvavia kehitysyhteistyövaroja kehityspoliittikan tavoitteiden edistämiseen ja kansainvälisten sitoumusten toiminnallistamiseen.

Vuoden 2009 talousarviossa Finnfundin osakepääoman korottamiseen on osoitettu 15 milj. euron määräraha; vastaava summa on vähennetty momentin 24.30.66 Varsinainen kehitysyhteistyö määrärahoista. Samalla menettelyllä on tarkoitus nostaa Finnfundin osakepääomaa 15 milj. eurolla vuosittain vuosina 2010 ja 2011. Finnfundin osakepääomaa korotettaisiin näin yhteensä 60 milj. eurolla vuosina 2008-2011 vähentämällä vastaava summa kehitysyhteistyön määrärahoista.

5.1.6. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (24.90.66)

Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet momentille 24.90.66 kohdistuu suunnittelukaudella huomattavia paineita johtuen mm. YK:n rauhanturvamaksujen vaikeasti ennakoitavissa olevasta kehityksestä sekä kurssikehityksestä.

Kehittämisehdotukset

24.90.66	2010	2011	2012	2013
Peruslaskelma	99 888 000	99 888 000	99 888 000	99 888 000
Määrärahatarve	118 034 000	119 331 000	120 409 000	121 622 000
Kehittämisehdotukset	18 146 000	19 443 000	20 521 000	21 734 000
- korotusesitykset	9 270 000	10 420 000	11 320 000	12 220 000
- valuuttakurssivaikutus	8 876 000	9 023 000	9 201 000	9 514 000
Kehysehdotus	118 034 000	119 331 000	120 409 000	121 622 000

Kehysehdotukseen on sisällytetty korotusesitykset Suomen maksuosuudelle Maailman ympäristörahas-
 ton GEFin 5. rahoituskaudella 2010-2014 sekä GEFin erityisilmastorahas-
 tojen rahoituksen nostaminen ottaen huomioon ilmastopoliittisen painotuksen hallitus- ja
 kehityspoliittisessa ohjelmassa. Lisäksi ehdotukseen sisältyy YK:n ympäristöohjelman ja
 YK:n huumausainehjelman rahoituksen nostaminen sekä osallistuminen EU/Nato heli-
 kopterirahastoon.

Suomen yleistavoitteena on GEFin rahoituspohjan merkittävä vahvistaminen. GEFin ja
 Suomen tavoitteena on että GEF säilyy kv. ilmastopoliittisen keskeisenä rahoitusin-
 strumenttina. Ottaen huomioon lähestyvä ilmastopoliittisen osapuolikokous joulukuus-
 sa 2009 (Kööpenhamina), jolloin uudesta kv. ilmastopoliittisjärjestelmästä on tarkoitus
 päättää, ja ko. aikataulun asettamat paineet GEFin lisärahoitukselle, on todennäköistä, ja
 Suomen mielestä ainakin tavoiteltavaa, että GEF-5:n maksupohja vahvistuu merkittävästi
 nykyisestä. GEFin omissa laskelmissa rahoitustason tulisi vähintään kaksinkertaistua ny-
 kytasosta. GEFin rahoituksen vahvistamiseen esitetään vuosittain 7,2 milj.euroa lisärahoi-
 tusta ja sen erityisilmastorahastoihin siten, että vähiten kehittyneiden maiden LDC Fund
 rahoitus nousisi vuonna 2010 1,2 milj. euroon ja olisi 1,8 milj. euroa vuonna 2013 ja eri-
 tyisilmastorahasto SCC Fund rahoitus nousisi vuonna 2010 0,9 milj.euroa vuonna 2010
 rahoituksen noustessa 1,5 milj. euroon vuonna 2013.

Ministeriö katsoo tarpeelliseksi tukea UNEPin asemaa ja toimintaa kv. ympäristöpolitiikan
 johtavana normatiivisena ohjelmana/järjestönä ottaen huomioon globaalien ympäristö-
 haasteiden painoarvon merkittävä nousu. Pidemmän aikavälin tavoitteena on UNEPin
 vahvistaminen siten, että se voidaan muuttaa YK-järjestöksi (UNEO). UNEPin rahoitusta
 esitetään nostettavaksi 0,5 milj. euroa vuosittain kaudella 2010-2013 ja YK:n huumausai-
 neohjelman (UNDCP) rahoitusta 0,25 milj. euroa vuonna 2010 ja 0,5 milj. euroa 2011-
 2013.

EU ja Nato pyrkivät yhteisaloitteen pohjalta parantamaan helikoptereiden saatavuutta joh-
 tamissaan kansainvälisissä kriisinhallintaoperaatioissa. Naton puitteissa on perustettu
 monikansallinen projektirahasto, jota hallinnoi helikopterialoitteeseen liittyvistä maista
 koostuva johtokunta. Suomen osallistuminen olisi tarkoituksenmukaisinta toteuttaa siten,
 että se tukisi suomalaisen sotilas- tai siviilikriisinhallintahenkilöstön toimintaa kriisinhalli-
 taoperaatioissa. Helikopterirahastoa esitetään rahoitettavaksi 0,5 milj. eurolla vuosittain
 2010-2013.

Kokonaisuudessaan määrärahatarve on 118,0 milj. euroa vuonna 2010, 119,3 milj. euroa vuonna 2011, 120,4 milj. euroa vuonna 2012 ja lähes 121,6 milj. euroa vuonna 2013. Kurssimuutokset vaikuttavat huomattavasti momentin määrärahatarpeeseen, sillä maksujen kokonaissummasta noin 40% on dollaripohjaisia. Noin puolet kehysten ylittävästä osuudesta aiheutuu valuuttakurssien muutoksesta.

- LIITTEET:
1. Ulkoasiainhallinnon suunnittelukauden 2010 - 2013 määrärahatarve
  2. Ulkoasiainhallinnon tuottavuusohjelman seuranta
  3. Ulkoasiainhallinnon tietojärjestelmä- ja perustietotekniikka- ja tietotekniset infrastruktuurihankkeet
  4. Ulkoasiainhallinnon investointihankkeet
  5. Ehdotus kehyspääöstekstiksi